

BŐRÖNDÖK, utazóczikkek Heller Mór utódánál és bördisműáruk Budapest, Károly-körút 3. sz. Képes árjegyzék bérmentve.

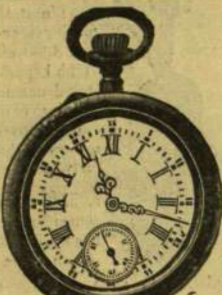
Dejegy, mint! **FÖLSÉGES ILLUZIÓ!** Törv. védetl. **A karácsonyfa legpompásabb díszé** mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított **brilláns karácsonyfa-angyal-csöngetés**

1. szám
egészen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, kezesség kifogástalan működésért. — Egyszerű fölévés által a legnagyobb, vagy a legkisebb fán rögtön alkalmazható. Ugyanaz az asztalra állítva, asztali csöngetésnek is használható. A kályhára helyezve gyertyaláng nélkül is működik. — A három gyertyalángú szárazos meleg levegő forgáshoz hozza a hátikereket, az azra alkalmozott javított arcképalapcsok megütik a három harangot, mi által kellemesen hangzó, ezüstszta esengés kelekezik, m. y. fiatalokat és öregeket újatos karácsonyi hangulatba helyez. Ara kartonnal és használati utasítás-sal együtt darabonként **K 1.50.**

2. szám
Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-csöngetés igen elegáns, különösen nikkelezett kivitelben, sodrott harangszlopokkal és 3 pompásan sugárzó ezüstlametta-virággal, melyek a gyertyák meggyújtásánál esőfényes fényreflexet adnak, kartonban használati utasítás-sal együtt darabonként **K 2.-**
3 db K 3.50 12 db K 20.25
4 db K 3.50 24 db K 39.50
6 db K 8.- 36 db K 43.50
9 db K 12.- 50 db K 58.-
100 db K 112.-

Legjobb üveg karácsonyfadísz.
12 db világított, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K -40, -50, -70, -80, 1.-, 1.20, 1.50, 2.-, 6 db** kartonban, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K -75, -90, 1.-, 1.20, lametta (angyalh) ezüst vagy arany, borítékonként K -10, díszodrony 100 db K -20, láncok üvegolyókból 1 1/2 egész 2 m hosszúságig, a golyók nagysága szerint K -90, -95, 1.20, 1.40. Karácsonyfa-gyertyácskák, 24 db kartonban K -30, nagyobbak 15 db kartonban K -38, gyertyatartó tucatszja K -30.**

Karácsonyi jutalom! Minden t. cz. szerző, a ki a szeptember 1. és november 30. közt időben egyszerre 40 koronányi levelel megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszótíj világitó mutatójával és egy 1908-ra szóló naptárát kap melleslegesen.
Kieserlés megengedve, vagy pénzrissadás, tehát nincs kockázat! Szétküldés utánvétel vagy előfizetés mellett. A megrendelés legelőszörében a postai utalvány levágási szelvényen eszközölhető. Okvetlen szükséges, hogy a megrendelőlevelekben vagy kártyákban meg legyen jelölve, utánvételt kívánunk-e az árú vagy pedig elment már az összeg utánvívnyal. Ugyanúgy árdékben áll minden megrendelőnek a megrendelés december 15. díke előtt beküldeni, mert a posta ezen időn túl, a nagy tördülés miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelések tehát időjében intézendők.
Cs. és kir. udv. szállító Konrad János első oragyára Brúx 2004. sz. (Csehország). Tessék legjobb árjegyzékemet kérti 3000 képpel, mely önnek szonul ingyen és portamentesen megküldök tük.

5 korona!

Valódi svájci rendszerű Roskopf-patent-anker-remonitoir-óra masszív és szolid huzóguóval védve. Svájci ankermű, valódi védplomával ellátott nikkeltokban, eszklófedéllel, tojásdad kengyelvel, 36 óráig járó (nem 12 órára) díszített és aranyozott mutatók, pontosan regulálva, 3 évi kezességű levelel, darabonként **K 5, 3 db K 14.** Másodperzmutatókkal K 6, 3 db K 17. Legzavdagabb választék foarjegyzékemben.

7223. Pénztárca egy db világosbarna szalibanörböl, nagy fizető-táska, 4 rekeszszel, belső rugókengyelvel, nikkelt-huzózárral, 9 cm hosszú, 6 cm széles **K 1.50.**

7202. sz. Oléső, jó pénztárca egy darab erős sima bőrből összeállva, előforduló marhabőr csatlakozással, 4 rekeszszel és biletáskával, 3 lakkattal, 9 cm hosszú, 6 cm széles **K 1.35.**

Jobbfajta pénztárca K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék katalógust kérti!

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920
Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
Központi víz- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Ca. és kir. kizárólagosan Szegeden. szab. chronometer- és mérőrá, fűtőlámpa a remontoir ingatóraknal stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközötteknek.

GANZ ÉS TÁRSA

VASONTÓ ÉS GÉPGYÁR RÉSZEVÉNY-TÁRSULAT
Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 12060

Főbb gyártmányai: Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ilylámpák Brilláns ilylámpák reklámjelzőlámpák. Elektromos fűtő berendezések uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átállítása Elektromos üzemű szivattyúk, vízszelőgépek, emelőgépek, ventilátorok, mezeti vasutak, szántó-, aprító- és takarmányozó-berendezések.

MŰTŐRÖK benzín-, spirítus-, gáz-, szivógáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 300 lertől, üzemköltség 1 1/2-2 1/4 fillér 1000kWh-t és óránként. Emelőgépek kézi, gáz, petrolum vagy elektromos hajtásra. Körüli hengerlőgépek, özőgépek. Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kis- és nagyvasutak számára. Mindenféle vasúti kocsi személy- és teherszállításra. — Vasúti felszerelések. Környezeti kerekék (Griffin rendszerű). Hengereszék malomok számára. Kézi emelőgépek. Mindenféle malomgépek. Egész malomok berendezése és felszerelése. Brikettgépek szén- és fűrészpor és széklet brikettelésére. Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatások biztosításával. Speciális gépek papír- és szellőző-gyártásokhoz. Transzmissziók. Fűtőmotorok-készítékek, gyári berendezések. Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálnak.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcsön R.-T.

Irodái: VI., Andrássy-út 5 sz. a. (saját házában).
Beiktett részvényitők: 40 millió korona. Előugdí betéteket, leszámítol váltókat és előleget nyugdí értékpapirokra.
M. kir. szab. oszt.-sorsjáték főelárúító helye: VI., Andrássy-út 5. Kézilázal-üzletel: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Frányi-utca sarok), VII., Király-utca 67., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6. 11982

Petroleum fűtő- és főző-kályhák. Szeszégő. Gáz és villamos csillárok

Petroleum-lámpák.

12454

DITMAR R. BRUNNER TESTV. lámpa- és fémáru gyárak r. t.

Budapesti raktár:
IV., Koronaherceg-utca 3. és IV., Kossuth Lajos-utca 3.
Árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

Rozsnyay Mátvás chininczukorkája íztelen chininből.

Többszörösen kiténtetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fimeit vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!
Legjobb szer-láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátvás nevalárúása olvasható. 11266

Rozsnyay Mátvás

gyógyszer-tára
Arad, Szabadság-ter.

Vertes-tele Sósodrszesz Minden házban szükséges. 12450

VASÁRNAPI UJSÁG

47. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 24.

Szerkesztési iroda: IV., Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A Világ króniká-vel Kalföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.
Kiadóhivatal: IV., Egyetem-utca 4. Félévre 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel több.
Negyedévre 4 korona.

A VIRÁGKIÁLLÍTÁSRÓL.

A SZÉKESFŐVÁROSI Vigadó alsó termeiben az idén ismét virágkiállítást rendezett az Országos Magyar Kertészeti Egyesület. Új keretben, új csoportosításokban láttuk Flóra kedves gyermekreit. A Vigadó oszlopos csarnoka, a nagy lépeső, a háttérben a klasszikus festményrel és szoborral már magában véve is oly eredeti keretűl szolgált, a milyent még egy virágkiállításon sem láttunk. A kertészek pedig szintén kitétek magukért. Kevesen voltak ugyan, összesen csak húszan, a virágkedvelőkkel együtt, hanem a mit bemutatnak, az mind nemcsak szép, hanem valóban jó is volt, kitűnő kultúra, gondos ápolás és szakismeret tanúbizonysága. Azok a chrysanthemumok, melyek Kolozsvárról kerültek a kiállításba és ennek fő ékességei közt az elsőek voltak, a magyar kertészetnek oly kiváló termékei, a melyek a külföldön is első díjat kaptak volna. De leszámítva ezeket a nagy látványos növényeket, a melyek minden látogató osztatlan elismerését vívták ki, a budapesti és vidéki kertészek aranyvirágai méltó-

VIRÁGKIÁLLÍTÁS A VIGADÓBAN.

AZ ELSŐ DÍJAT NYERT CHRYSANTHEMUMOK A VIRÁGKIÁLLÍTÁSON.

képzet. A színek tobzódását vélné látni az ember, a melytől megképrázik a szem, s időbe telik, míg megszokja és nyugodtan elemezni tudja. Szép az Aranyvirág! és így együttesen, a mikor egymással találkát adva még ki is ezífrázza magát, bájosan elragadó. Nádassy József, Babág Ferencz, Lokovsek Antal, Bednárz Károly, Bernolák Gábor ugyancsak szakértői annak, hogyan kelljen ezt a virágot az ilyen találkára díszesen útra bocsátani. A többi kertészek, úgy mint Ráde Károly, (kerteszet tanintézet) Virág József, Zemanek Ferencz, Madoos József szinte értik a módját. Az ő érdemük, hogy az Aranyvirág eme találkáját oly szépen elrendezhette Koehler Frigyes főrendező tíz rövid óra alatt.

A mikor az Aranyvirág díszes társaságát együtt látja az ember, önkénytelen arra gondol, hogy csaknem teremtés-számba megy az, a mit a kertész itt művelt, mert évről-évre új szint, új alakot adnak a virágnak. Hogy csak egy példát mondjak, ott van a legnagyobb virágcsoport, — a legszebb 23 fajtából összeállítva, — hét egészen új alakkal és színváltozattal: *Lady Northcote, Maud Jefferies, Sappho, Eleanor D. of Northumberland, Miss Miriam Hunkey, Mrs. J. A. Miller, Mrs. A. J. Bott.* Mind-mind olyan alakok, melyek azelőtt hiányoztak, mert csak az idén kerültek nálunk először bemutatásra e társaságban.

De nem csupán az Aranyvirág királyi meg királynői alakjai kötik le a figyelmet, hanem az egyszerű ösök erős törzsű, sok virágú, sok hajtású fajfentartó nemzedékei is, mint a milyeneket láttunk a Lokovsek-féle magas törzsű, koronás lombú, egyszerű virágú *Ada Owen* aranyvirágban, a melynek halvány rózsapiros virágai egyszerű mivoltukban is büszkén fedik száz meg százszámra az erős törzs lombkoronáját. Ez is újdonság minálunk, először mutatták be és az első bemutatásnál is hódított.

A kiállításban azonban az Aranyvirágon kívül más növények, más virágok díszes serege is részt vett. A fenséges pálmák mellett a tropikus kedves és kecses levelesnövényei, az *Anthuriumok*, az *Adiantumok*, a *Nephrolepisek*, a *Fittoniák*, a *Crotonok*, *Araliák*, *Ficusok* nagy és elegáns, előkelő képviselőit mutatták be Zepernovszky Károly, Seyderhelm Ernő, Hein János, Ráincsák József, valóságos tropikus növényvilágot varázsolva az oszlopos csarnok fölkéi közé.

Hogy kertészeink nemcsak ápolni és gondozni, nevelni tudják jól a növényeket, hanem ötleteik is vannak, megmutatták Bernolák Gábor és Ráincsák József, a kik eredeti eszmével léptek sorompóba. Az előbbi két miniatúr kis virágos kertecskét állított ki: az egyik a király kertje, a *havasi ibolya*, Cyclamen remek virágaiból, a másik, a királyné

kertje meg a kikelet legkedvesebb virágából, az illatos májusi gyöngyvirágból volt összeállítva. Ez utóbbiban ötezer gyöngyvirág tavaszi hangulatot keltett a kétezer egyéves Asparagus magoncából képezett üdezőld pásztijával. A Cyclamen különben ugyancsak erősen versenyzett, mert ez a nehéz kulturájú virág sok száz példányban tett tanúságot kertészeink szakértelméről. Ráincsák egy egész lugast állított ki, húsz négyzetméter nagyságban, melyet a *Me-deola asparagoides* finom leveles száraival futtatott be, belül pedig díszes asztalkákon a legjobb szobavirágokkal díszített föl, míg kívül egy rózsaszín virággövel vette körül. Ezt az övet a *primula obconica*, rózsapiros kankalin több ezer példányá alkotta.

A virágok eme összevetelén a virágkötészet is helyet kért: Pásztor M. és Seyderhelm Brunó mutatták be, miként lehet a virágokból izléses, szép bokrétkákat kötni. A kötészetnek minden neme képviselve volt. A születésnapj és menyegzői ajándéknak alkalmas bokrétkától, a díszes lakomák alkalmára való virágos kosarakon és fantázia-darabokon át egész az élet utolsó útjára kíséző koszorúig. Láthatunk itt rózsából, liliomokból, finom orchideákból, begoniákból, szegfűvekből készült virágdíszeket és araucariából, ilexből és babérból készült koszorúkat.

A kertészek sok szép és kedves növényt mutattak be és a tavalyi kiállításhoz képest jelentékeny haladásról tettek tanúságot.

Kardos Árpád.

ÚJ NÓTÁK.*

I.

Nem tud senki semmit róla,
Csak a róza, fehér róza szirma;
Nyiló rózsabokrok között
Fogadkozott, esküdözött sirva;
Hej, hogy ölelt, haj, hogy csókoit,
Ne verje meg az úristen érte.
El se hervadt még a róza,
Más indul a kézfogóra véle.

Letartolták a kis kertét,
Letépték a nyáron termett rózsát;
Fátyolos szép koszorúba,
Menyasszonyi koszorúba fonják.
Ovjátok meg, fehér rózsák,
Legyen az a hűtlen szive boldog,
Eszébe ne juttassatok
Azt az esküt, azt az átkos csókot.

* A melódiák szerzői: Fráter Béla, Fráter Loránt és Radics Béla.

II.

Hívlak akkor is, ha nem jössz,
Ha nem jössz is, várlak,
Kereslek, ha bizonyos hogy
Meg sem is találalak.
Szeretem a szép szemednek
Fényes csillogását,
A mikor én rád gondolok,
Már az is imádság.

Szeretem a ruháskádát,
Hisz' te magad varrtad,
Szeretem a piczi piros,
Nótás, csókos ajkad;
Szeretem a széles utczát,
Merre hozzád járok...
Szeretem én körülöttem
Az egész világot.

III.

Megállok a keresztútnál,
A hol nyáron annyi fehér virág van
Visszahoz a szívem ide,
Mindhiába járnak künn a világban.
Vándor daru bucsuzik fenn
Dér csillog a levelen...
Dérütötte avar között
Parányi kis lábát nyomát keresem.

Megállok a keresztútnál,
Ott borult ránk a gyönyörű alkonyat,
Midőn ajkad legelőször
Visszaadta a legforróbb csókomat.
Itt simulált a szívemre
Mosolyogva, remegve...
Itt bucsúztál el én tőlem
Hazug szóval, csalfa csókkal örökre.

Farkas Imre.

HEGEDŐS ÉNEK

Nyilazó lovas volt az ősom
Az Etelekben valahol.
Egyszer csak Lehel vad kurtje rivall,
Megindul Árpád magyarjaival
S valami pogány ima után
Az én ősom is köztük lovagol.

A Duna, Tisza szűzi földjén
Verik a sátrát szaporán.
De a tegezben sírnak a nyilak
S a Pireneus havasainak
Remegő szíve középeig
Öntik a vért vén Európa porán.

Az én ősom is köztük harczol.
Porig alázták most a gallt...
Csapata élén visszavagol:
Krisztusi ének zendül valahol,
Haragot szór rá a pogány szem
S az én ősom most mégis odatart.

Az áhitatos, tiszta ének
Megejtí lelkét valahogy.
Mindzen útme szívébe nyíllal,
Megáll mogorva pogányaival...
A kereszt intőn mosolyog rá,
És ő a végső hangra odarogy.

Alig tud pej lovára fölni:
Lázad alatta a nyereg.
Csak pogány hős ült benne ezelőtt,
Nem szíveli a Krisztus-szeretőt...
Lova is gőgös haragot tart:
Komoran lépdél... Most nem enyeleg!

De pogány ősom elveszett már,
Neki a táltos nem elég.
A hittérítőt hittell követi,
Pedig a vére most is keleti.
Nyugat a lelkét veszi csak el —
Magyar keresztvíz rá hull legelőbb.

Az én vérem is Kelet vére:
Álmodó, szilaj, fekete.
Arczom lesül az égő nap alatt,

A Kárpát szele fújja hajamat
S remegő szívvel, bizakodva
Szabolcsi lánytól kérdem: szeret-e?

De lelke sokszor Nyugaton jár:
Iszsa új idők italát,
A haladás szent fényébe merül
S nem érzi magát ott idegenül,
Szemem is villog a gyönyörtől,
De gúnyt, és Kelet, nem szór soha rád!

Gyökössy Endre.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Egészségi okokból.
— Furcsa, nem úgy néz ki öcsém uram,
mintha gyöngye, beteges szervezetű volna.
— Vért köptem, — akarta mondani Noszty,
de csakhamar megrestelte, hogy ilyet mondjon,
hiszen hektikusnak nem adhatja ki magát;
elpirult, zavarba jött.

Szerencsére e pillanatban kocsizörgés hallatszott az udvaron. Tóth felugrott és az ablakhoz futott.

— Megérkeztek az asszonyok, — mondá. —
A vihar kitörését mégis szerencsésen megelőzték.

De azért nem kerülte el figyelmét a Noszty zavara, s Ferit is bosszantotta, hogy olyan esetenül viselte magát annál a kényes pontnál. «Az ördögbe is, egy szalmaszálban botoljak meg, mikor már kerítéseket ugrottam át», gondolta magában, mialatt a hölgyek átöltözököttek és magukhoz térve az ijedtségtől, szintén megjelentek a szalonban.

Elsevegven a temetés részleteit, kik voltak ott, hogy voltak öltözve, mit beszélt a pap stb., Tóth úr úgy irányozta a beszélgetés rúdját, hogy még egyszer visszatérhetett a katonaleltre.

— Bizony kedves dolog az. Ha még egyszer születnék a világra, és ha a teremő megkérdeznék, mi akarok lenni, azt felelném, hogy húsz éves koromtól harminczig huszárhadnagy, azután pedig egész végig püspök, hogy leimádkozhassam a bűneimért.

— Ugyan apa! — mosolygott Mari.
— Egyébiránt attól függ, hogy hol van az ember, Majlandban-e, a sok szép olasz leány között, vagy valami istenverte határszéli faluban. Öcsémuram hol szolgált?
— Pesten és Trencsénben, — felelte Feri közömbösen.

— Trencsénben? — kérde az öreg úr, kellemesen meglepetve. — Nem ismerte Velkovicsekát?

Feri megint elpirult.
— Trencsén kis város, mind ismerik egymást az emberek.

— Tehát a mi Rózákat is ismeri? — emelte fel a fejét élénken Mari.

— Természetesen. Sokat táncoltam vele annak idején.

Feri kedvetlenül harapdálta bajszát. Ez a szerencsétlen Róza már másodszer jön elő, hogy a mulatságát tönkre tegye.

— Szép leány, ugy-e? — kérde Tóthné.
— Csinos, kellemetes teremtés.

— Megfordult a házunknál is?
— Elég sokszor, — felelte immel-ámmal Noszty.

Az öregek jelentőségteljesen néztek össze, mintha mondanák: Hm, nem ez a hadnagy-e az, a kit Velkovicsek emlegettek?

— Unokahugom, — mondá Mari.
— A nővérem leánya, — magyarázta Tóthné, —

és azt hallom, neki is egy huszárhadnagy csapta a levét. Zsófia azt mondja, hogy tetszett neki a ficzkó. Oh, ezek a leányok, ezek a mai leányok! Húzza őket az uniformis, mint a mágnes a vasat. Azok az ostoba katonakabát gombok és csillagok! Ámbár iszen nekem is voltak leánykoromban katona udvarlóim. De ez más, mert Pozsony tele van katonákkal és fülemilékkel. Mária Terézia ott halt egy éjszakára és arra az alkalomra néhány ezer fülemilét fogott a városi magisztrátus és eleresztette őket a ligetben, hogy éjjel szépen énekeljenek a királynénak. Hogy énekeltek-e neki, nem tudom, de azóta igen sok fülemile van, az bizonyos. A királyné aztán a fülemilékért visonzásul egy-két ezred katonát helyezett oda, úgy hogy most úgyszólván egyéb sincs Pozsonyban, mint fülemile és katonatiszt. Hát ott nem lehet egészen elhúzódni a katonatiszektől, mert akkor csak a fülemilék maradnának, azokhoz pedig nem lehet férjhez menni.

Tóth úr bosszús volt Zsuzsánna asszonyra, hogy a sok szóbeszéddel mintegy elkaparja a lélektani megfigyelésekre alkalmas tárgyat, csendesen dünyögte a bajusza alatt: No, bizonyosan volt ott liba is feles számmal.

S aztán egyszerre megint ráugrott az előbbi témára, mint a kutya a csontra.

— Nini, hiszen ha ön Trencsénben volt, akkor bizonyosan ismeri Stromm ezredet is?

Noszty összeresztett erre a nem várt kérdésre és arca sápadt lett, mint a fal.

— Oh, bizonyára, — felelte rekedt hangon, — hiszen a parancsnokom volt.

Mari ráemelte az ibolyaszín szép szemét, melyek a varrására voltak eddig szegezve s ijedten kérde:

— Nincs magának valami baja?
— Tanulólóri pajtásom volt, — mondá Tóth.

— A fejem fáj, — felelte a szolgabíró.

— Jó volna talán egy kis tormát szagolni, — vélte Tóthné. — Eredj leányom, reszeltess hamar künn a konyhában. Ez bizonyosan használni fog. Mert az mindenre jó a világban. Bizony, Pázmár doktor is vehetett volna ma a szájába koronként egy csipetnyit, hogy legalább az sajtóljon ki egy-két könnyecpetet a szeméből a tisztesség és illedelem okáért. Szégyen, gyalázat egy férjtől, hogy annyi fájdalom se tud mutatni a feleségre temetésén, a mennyit egy agyonütött szunyog érdemel. És micsoda disztelen volt minden, fenyofo koporsó, olesó szemfedő.

Tóth Mihály egy pár szót ejtett a doktor védelmére, hogy iszen egy doktor egészen más kép nézi a halált, mint egy gyöngye nő. A mi pedig a fukarságot illeti, az is a doktori állással jár. Majd minden doktor fősvény lesz idővel. De ebben nem pusztán a pénz szeretete mutatkozik, hanem egyszersmind a munkája látható eredményében való gyönyörködés. A többi foglalkozásnál külön jelentkezik ez a két hajlam. A gazda munkájából előbb vetés lesz, gyönyörködik benne, ha szép, ha megéri, következik az aratás, nagy öröm, ha sok kéve lesz, aztán a cséplés új öröm, ha jól fizet, és csak mikor már a gazda a munkáján kimulatja magát unos-úntig, akkor lesz belőle pénz, — s ez már csak afféle ráadás, nem sokba veszi s könnyen kiadja. Ezért a legjavallétabb osztály a földdel foglalkozó, mert legmesszebb esik munkájától a pénz. A pénz szeretete hiszen mindenkinben megvan, de ennél erősebb érzés a munka eredményének a szeretete. Például az írónál, kinek a könyve majdnem olyan kedves, mintha a gyermeke volna. Hanem az orvos munkája, ép úgy, mint a kereskedő, úgyszólván abban a szempillantásban pénzé változik.

Mikor fölébred reggel, künn az előszobájában türelmetlenül csoszognak, krákognak a várakozó betegek. A szobaleány bejön és jelenti, hogy hatan várják. «Hat ötförintos», — gondolja a doktor. Az ötförintosok aztán beeresztetnek érkezési sorrendben, a doktor végez velük, megkopogtatja a mellüket, kinyújtatja velük a nyelvüket, megtapintja az ütőeret, s mikor végre kiürül az előszoba: s fáradtan kimerülve dől karszékebe, munkájából nincs egyéb látható eredmény, csak az ötförintosok. Szóval az orvosnál a pénzszeretet érzésébe beleszakad a munka eredményének szeretete is, vagyis az orvosnak a szíve két vezetéken húz a pénzhez.

Ezek a fejtegetések, melyekben a természetes esztét szerette csillogtatni a self made man, szerencsésen eltemették az előbbi kényes beszélgetést, Noszty egy kis levegőhöz jutott, fejfájása megszűnt a tornaszagolástól és az elfogulatlanságát is visszanyerte, noha a mai beszélgetés mégse múlt el egészen nyom nélkül.

Tóth úr fejében megfogamzott az az elhatározás, hogy a trencsényi ismerősöknél esetleg tudakozódni fog, ámbár nem gondolt semmi olyanra, a mit magától is ki nem találhat, — hogy t. i. Noszty könnyelmű fráter lehetett, sok leányt megsalt és sok hitelezőt szerzett Trencsénben, — de az vesse rá az első követ, a ki valaha hadnagy volt és nem képzelte magát kisistennek!

Noszty pedig arra jött ma rá, hogy ezt a veszedelmes pontot nem vette eddig tekintetbe, pedig a Velkovicz Rozália megjelenése a somlyói szőlőhegyen, mindjárt bajjóslatú volt. Most még jobban nyugtalanította Stromm ezredes. Egy kísértet, mely nem éjjelkor jelenik meg, hanem mikor legjobban süt a nap. Mit akar ez a sötét árnyék? Figyelmeztetni akarja-e csak, hogy «vigyázz és siess», vagy pedig a bűnhődést hozza a köpenyge alatt. Tehát tanuló társa volt Tóthnak! Milyen csodálatosan szövi az emberek életűjtait a gondviselés!

Feri azt találta, hogy nem jó lesz a dolgot sokáig halogatni. Ez pedig meglehetősen megegyezett a Kopereczky és az öreg Noszty véleményével is, kik aggódva nézték a Feri életmódját, mióta az uborkafára kapott s könnyen meg tudta tölteni a tárczáját, ha kiürült. Gyakran utazott le a fővárosba és néha napokig ott kártyázott. Még egyszer majd kiírják az újságba, vagy más úton is fülebe juthat az öreg Tóthnak. Ha Pesten volt, akkor az volt a veszedelem, ha pedig nem volt Pesten, az még nagyobb veszedelemnek látszott. Nyári szinkör volt Bontóvárott s egy vándortársulat működött benne, valami vöröshajú primadonnával, a kit Feri egy-kétszer megpezsgőztetett, máris híre járt a városban. Félni lehetett, hogy valami bolondot csinál. Mert Feri azokhoz a szerencsétlenekhez tartozott, a kik okosak, mint a kigyók, ha nem jól megy a dolguk, de a kik megrészegednek a jólléttól, mint a darazsak a pergetett méztől.

A kis vöröshajú színész nő meglehetősen fölzarvarta a család kedélyét, Ferit maga elé idézte a főispán s jól megmosta a fejét apja, nővére és Homlódy né jelenlétében.

— Hát micsoda ember vagy te? Nem szegyenled magad ilyet tenni? Most, mikor már annyit költöttünk rád. Mikor már majdnem a ezénál vagy. Még egy lépés és nagy úr lehetsz örökre. S mikor éppen ezt a lépést kellene megtenned, te akkor hasravágod magad, meghemperegsz a pocsolójában, mint egy sertés. Hát becsület ez, sógor?

Feri mennyre-földre esküdzött, hogy nem teszi többé.

— Ha teszed, csak egyszer teszed, mert rögtön felfüggesztek, azt a dármat pedig eltolonczoltatom a városból, Isten engem úgy segít. Különben azt látom, hogy a te kezében olyan a pénz, mint a kis gyerek kezében a kés. Azért többet ne várj egy garast se.

— Pedig éppen kéni akartalak, — mondá Feri szelíd, félénk hangon, mint egy megszeppent diák. — Nagy bajban vagyok.

— No, mi az megint? — vonta össze redőke szemöldjeit az öreg Noszty.

— Vesztettem kártyán, becsületszóra.

— Mennyit? — kérde a főispán.

— Háromezer forintot.

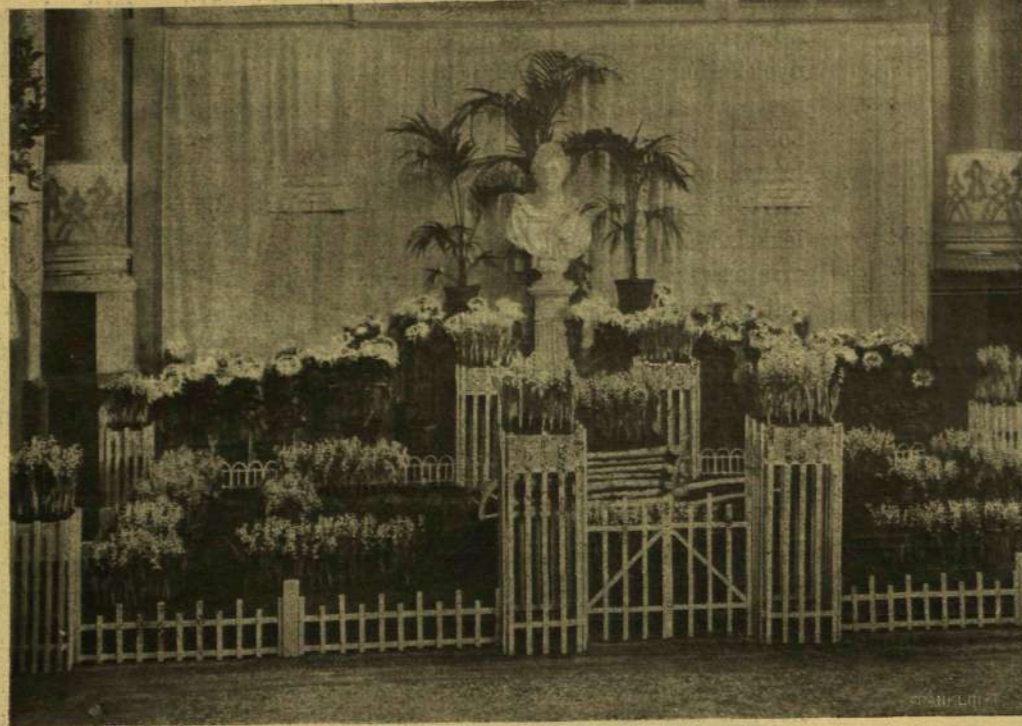
— Lódd magad föbe, — szóló Kopereczky ridegen. — Ez a legokosabb, a mit tehetsz.

— Oh, Izrael, hogy tudsz olyan kegyetlen lenni! — kiáltott fel fájdalmasan Kopereczky. Keskeny ajka remegni kezdett s könnyek szivárogtak a szeméből.

Kopereczky nyomban ellágyult erre és így szóló:

— Egy föltétel alatt megkapod a háromezer forintot.

— Elfogadom, ab in visis.

GYÖNGYVIRÁG-KERT.

— Ebből az ab in visisből ismerek rád. Jóravaló ember semmit se fogad el látatlanban. De most ne vitatkozzunk ezen. Az én föltételem az, hogy még e héten dűlőre viszed Tóth Marival a dolgot.

— Magamnak is az volna óhajomásom, de félek, hogy még zöld gyümölcs az egész, — felelte Feri.

— Még most sem vagy biztos a leányban?

— Nehéz dió egy leálynak a lelkülete. Hátha mindent elrontok, ha korán nyulok hozzá?

— No, én pedig nem adok semmi haladékot, — jelentette ki Kopereczky kereken, — mert akkor meg a vereshajával rontasz el mindent.

— Becsületesre mondom, csak azért legyek kedtem körülötte, mert Marihoz hasonlít.

— Mily megható szerelem és állhatatosság, — kiáltott fel gunyoros kacagással a főispán.

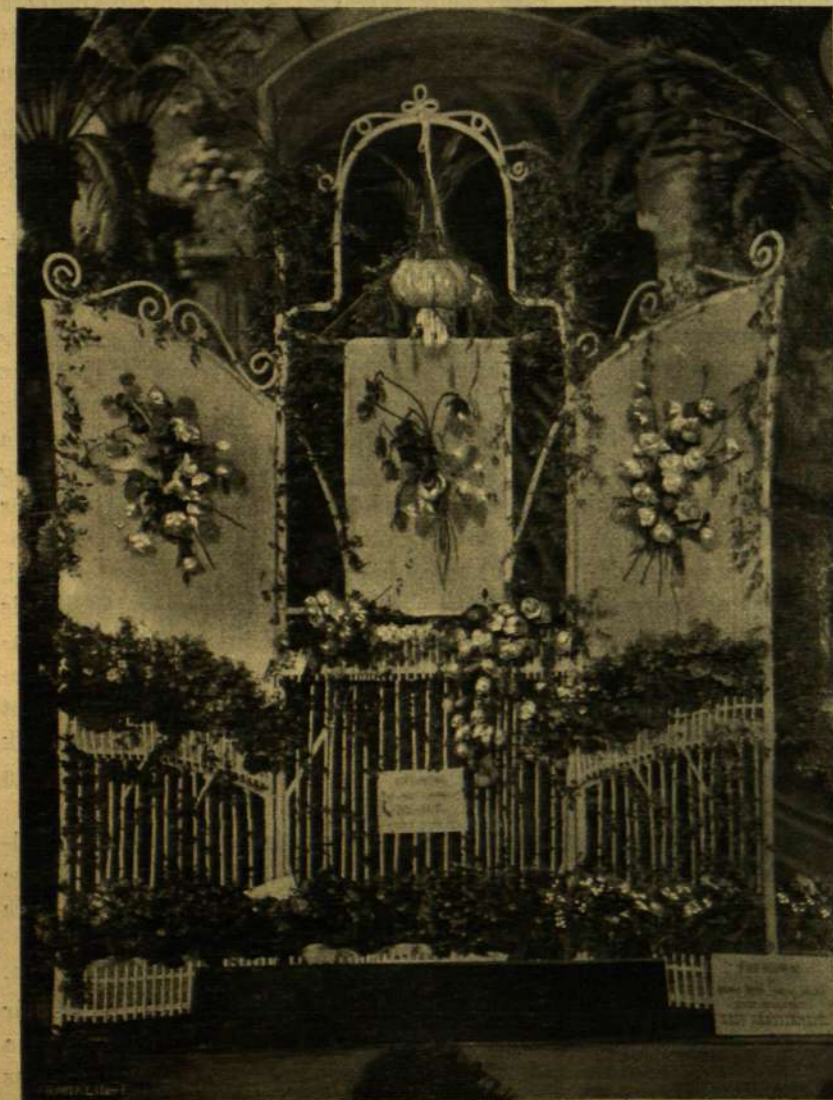
(Folytatása következik.)

A LÁNGÉSZ TERMÉSZETRAJZA.

A kulturemberiség szellemi életében tán félezer év óta nem kötött le oly nagy figyelmet a maga számára a képzőművészet, mint manapság. Ennek az érdekes tünetnek két egyformán erős és egyformán korszerű esztétikai törekvés adja meg a magyarázatát. Az egyik a képzőművészetek, különösen a festészet differenciálódásával függ össze. A természet és élet

jelenségeit tisztán formában és színben értékelő abszolút festői irány a maga forradalmát hamarosan átplántálta a műkritika körébe. A régi, már-már elvénhedt s az irodalmi kaptafák egyhangú kalapálásába szinte belenyomrodott esztétika hátára öntudatos erővel pattant föl az új műkritikai irány, a mely saját magukból igyekezett megérteni a nagy művész-egyniségeket, a művészi lángészt és saját magukból, tisztán festői szempontból iparkodott magyarázni a festőművészet alkotásait.

Míg ez a harczó esztétika a maga tisztán művészi elveivel és eszközeivel a szemekhez vitte közelebb a műalkotásokat, egy másik tudományos áramlat egészen más szempontból, a kauzalitásokban gyönyörködő logika szempontjából tette vizsgálódása tárgyává a művészeti

PIROS BÉGNÓIÁVAL ÉS RÓZSÁVAL DISZÍTETT PARAVENT.

FA-ALAKÚ CHRYSANTHEMUM (ADA OWEN).

VIRÁGKIÁLLÍTÁS A VIGADÓBAN.

Vajda Zsigmond : Válás előtt.

Skutezky Döme : Déli pihenés.

problémákat. Természettudományi törvényszerűségekből magyarázni a gazdasági életet s a gazdasági életből az ember szellemi életét, — ezt tűzte maga elé ez a modern szellemi áramlat, melyet talán felesleges is nevénevezni: a történelmi materializmus. A Hegel dialektikus úrben lebegő fejlődésének a gazdasági életre való realizálása, a gazdasági jelenségek törvényeinek felkutatása után a szellemi nyilvánulások törvényszerűségeinek ugyanezen az alapon

való felkutatására került a sor. Megindult az ostrom a «nimbusz» ellen, mert hiszen a tudomány előtt nincs értékkülönbség, csak tulajdon-ságkülönbség és okozati összefüggés. Azt az egyébként nem is mai keletű felfogást, hogy a korszellem szüli a nagy egyéniségeket s nem a nagy egyéniségek adják meg a kor szellemének karakterét, vagy — a hogy már Madách is mondtotta, — nem azért virrad, mert a kakas kukorékol, hanem a kakas azért szól, mivelhogy

virrad, — ezt a felfogást akarja érzékelhetően pozitív tartalommal megtölteni ez az irány. Meg akarja pedig tölteni oly módon, hogy a gazdasági élet törvényszerűségeiből magyarázott kor-berendezésből egyenesen próbálja megvonni az okozatiság lánc-sorozatát egy-egy nagy alkotó egyéniség, egy-egy művész-lángész szellemi műhelyéig.

Természetes, hogy ennek a két, egymástól merően különböző, sőt egymással teljesen ellen-

Nädler Róbert : Séta közben.

Gergely Imre : Részlet Taorminából.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT Téli KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kor, ha a szociológiát és biológiát előbb zenitére emeli egy — lángész.

Mind ez persze korántsem jelenti azt, hogy az új irány úttörő, kutató munkája gyümölcstelen. Ellenkezőleg! Kellő alapozás nélkül el nem juthat ez a tudomány sem ahhoz a lángészhez, mely hivatva lesz betetőzni e modern épületet, — ezt magunk is valljuk. Hiszen e racionalista esztétikusok sem foszogatnák ma ezeket a sziklákat, ha az előttünk élő generáció lelkében nem hatott volna már oly robbantólag a Buckle gondolata, mely nemcsak az általunk látható tények pozitív megfigyelését, de a jövőbe látást is kilitásba helyezte. Az a gondolat, mely törvényül hirdette, hogy: «ha ismerjük az összes körülményeket, előre kiszámíthatjuk, mi fog történni!...» Csakhogy — fájdalom — épen ez a ha dönti el az elv gyakorlati értékét és vonja meg a kivethetőség határát.

Ez a ha ott áll a lángész agyvelejének titokzatos műhelye előtt is. Egy korszak okozatos, összefüggő kifejlődését még meg lehet magyarázni; azt is ki lehet mutatni, hogy a kor szükségletei, gazdaság-társadalmi berendezkedése milyen befolyással volt egy-egy lángész alkotásainak irányára. De magát a lángészt, a teremtő erőt — legalább a mi mai hitünk szerint, — nem a kor termi; a kor legfeljebb sajátos tárgyat ad figyelmé számára, külső bélyegeket nyom alkotásaira. De ez még nem annyit jelent, hogy a kor szükségszerű terméke a lángész. Hány korszaknak lett volna szüksége a maga lángelméjére, vagy több lángészre, mint a megnyitott birt? — nem tudhatjuk. S hány genie élt egy más korszak szellemi érájában, mert nem hatott rá kora életének strukturája! (Azokra gondolunk, a kikről később úgy szoktunk beszélni, hogy a «saját kora nem értette meg!») S hány, a közönségesnél kiválóbb ember élt minden korban, a ki daczára a kor hatásainak, nem alkotta meg a kor által «törvényszerűen követelt» műremeket?!... S végül: magukat a korokat, melyek a maguk lángelméjét termik, mi termi?... Vagy azok csak úgy termődnek az idők árja által?...

Mind ezekre a kérdésekre nincs felelet. Azt a titkot, hogy egy hatalmas egyéniség miért tudott alkotni olyan nagy dolgokat, a minőket épen alkotott, ma még bizony csak bámolni tudjuk, megfejteni nem. Legfeljebb azt lehet a

Endrey Sándor: Tolnay Ákosné arcképe.

tétes esztétikai iránynak elvei — főleg az utóbbinak, az újnak, a forradalminak, — szigorúan még nincsenek kodifikálva. A tisztán festői szempont, mely szinte vak, de tudatos egyoldalúsággal hanyagol el minden más szempontot ezen az egyen kívül, erőltetnek bizonyul a modern, tiszta racionalista meggyőződéssel szemben, viszont az új kutatás, mely a gazdasági élet talaját akarja végignyomozni a szálakat, melyeknek szövedékéből a kultúra, sőt egy-egy lángész születik, sokkal inkább intranzigens, semhogy megdönthetné ama régi tapasztalatokon nyugvó meggyőződésünket, hogy két ennyire szélső álláspont között rendszeresen — középpútt az igazság.

Ha a lángészt nem tagadja is meg teljesen ez az új esztetika, fontossága mindenesetre összezsugorodott előtte. Egy-egy nagy kultúra törvényszerű fejlődésének megismerése teljesebb szépség a szemében, mint a legkáprázatosabb művész-genie. Mert ennek az oknyomozó szemjűségnek minden egyes ok felfedezése egyforma gyönyörűség, tekintet nélkül arra, hogy a lüktető élet számára milyen értékű volt az az ok. A tudomány nem tesz olyan értékeléseket a nyilvánulások között, mint az élettel élő művészet. Ezért is hat olyan szürkén a napi élettel élő emberek előtt. De viszont — és épen mert ilyen háládatlan, — a legnagyobb mértékben tiszteletreméltó az olyan törekvés, mely a maga erős meggyőződéséért áldozatul dobja a tömeg tapsait. Mert a tömeg nem engedi a maga genie-it detronizálni!

Annál ideálisabban szép feladat gyanánt lebeg azonban ez a cél a természettudományos esztetika előtt. Szándékosan használtuk itt az ideális szót, mert még ez előtt az esztetika előtt is csak eszmény lehet a cél: csupa objektíve megállapítható komponensből kiszámítani a lángész fellépésének és alkotásainak szükségszerűségét. Réális eredménye ennek a munkának ma még nem lehet; talán, valhalmi

Herrer Csézár: Tájkép.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT Téli KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kor működő erőiből megmagyarázni, hogy miért alkotott olyanféle dolgokat, a minőket lángelméje termelt. De a megismerésre vágyó emberi elmének már az is kétségtelen diadala, hogy egyáltalán el tud igazodni s ha csak lépésről-lépésre is, de minden nap tovább tud hatolni ebben az irdatlan labirintusban. R. M.

NEGYEDFÉLSZÁZADOS FŐISKOLA.

Azon hazai iskolánk száma, a melyek három évszázadnál is hosszabb múltra tekinthetnek vissza, nem épen nagy. E kevesek egyike, a soproni ág. hitv. ev. lyceum, az elmúlt héten tartotta meg 350 éves jubileumát. 1557 őszén történt, hogy Sopron városnak majdnem tisztán evangélikus valláspolgársága a régi rosokatag városi iskolaépületet leromboltatta és helyébe újat, nagyobb emelgetett, olyat, a melyben 2—2 évfolyamu négy osztály elfért. A hazai közoktatás történetének nincsen azóta oly időszak, a melyben a soproni ev. lyceum akár tanárainak vagy tanítványainak hire, akár az ifjúság hazafias szellemű neveltetése vagy önművelése, akár iskolai rendszere és tanítási módszere révén ne szerepelne. Itt működött élete alkonyán (1583-tól fogva) Schremmel Ábrahám magister, a ki mesterének, a híres Sturm tanrendszerét még Szenczi Molnár Albert előtt meghonosította; itt tanított Friedelius János rektor (1682—1712), a ki a wittenbergi tudós Röschel tanácsára gondoskodott arról, hogy az iskola Comenius szellemét terjeszse és hogy mindig «Hungaricae linguae gnatus et potens» praeceptora legyen; itt Hajnóczy Dániel (1718—1748) rektor, kinek 40 évnél tovább használt tanterve szerint a legfelsőbb osztály három évfolyamában a theologiai kívül Puffendorf jogtanát, Wolf és Leibnitz filozófiáját tanították. Hajnóczyt a pozsonyi Bel Mátyás egykori házi nevelője, Ribini János követte, a jeles egyháztörténíró és az «Oratio de cultura linguae Hungaricae» (1751) híres szerzője; majd 30 év múlva Schwartner Márton konrektor, a későbbi pesti egyetemi tanár és könyvtáros, a magyar történeti diplomatika szerzője. És ki volna képes azoknak a tanároknak neveit felsorolni, a kik, ha nem jutottak is országos hirre, de Sopron és vidéke történetében kiváló helyet foglalnak el? Még hosszabb volna természetesen a történeti jelentőségre jutott tanítványok sora. Itt vetette meg későbbi híreinek alapját Wittnyedy István, a Wesselényi-féle összeesküvés egyik tagja, az iskolának egyik nagy jótévője; itt tanultak, hogy csak a múlt századra szorítkozunk: Berzsényi Dániel a költő, Kis János superintendens, Lakos János báró generális, Schedius Lajos egyetemi tanár, Döbrentey Gábor az Akadémia első titkára, Vajda Péter, Pákh Albert, Eötvös Károly, Csukássy József, Dóczy Lajos, Székács József «az ország papja», Wimmer Ágoston, Bauhofer budai pap és Mária Dorottya főhercegné bizalmasa, Edvi Illés Pál; a kufsteini börtönbe jutott nagy superintendens Haubner Máté és Karsay Sándor «az utolsó superintendens».

Háromszázötven év óta működik a soproni lyceum, de harmincz év kiesik az iskola történetéből. Amde történetének ez a két üres lapja is dicsőségét hirdeti. 1584-ben Draskovich győri püspök és királyi kancellár kieszközölte a bécsi rendeletet, mely a soproniakat templomuktól és iskolájuktól megfosztotta; attól fogva 1606-ig, a Bocskay szerette bécsi békeig üres volt az iskola. És 1674-ben zárult be másodszer az iskola ajtaja, mikor a Wesselényi-féle összeesküvés után a soproni lelkészeket és tanítókat is mind Pozsonyba idézték; csak nyolcz év múlva, 1682 nyarán nyílhatott meg ismét. És kétszer fogyott meg rohamosan a tanulók száma. Először 1781-ben, a mikor Perlakay Gábor püspök azt írta: «Elfogytak tanuló ifjaink, a kik vannak is, rezes vagy ezüstös kardot viselni szándékoznak.» Azután 1849-ben, a mikor a 400-ról 119-re apadt tanulóereg felöltött tagjai igazgatójuk parancsnoksága alatt katonai gyakorlatokat végeztek a városon kívül. A mikor a haza veszélyben volt, rezes vagy ezüstös kard volt az ifjak fegyvere, béke idején a tudás. Már 1790-ben alapította meg Kis János, a későbbi superintendens, a Magyar Társaságot, mely azokban a nehéz időkben és itt

A SOPRONI EVANGÉLIKUS LYCEUM.

az ország határán a magyarság egyik védő bástyája volt; Kazinczy, Virág, Kisfaludy, Schedius, Berzsényi, Festetics György és Széchenyi Ferencz grófok levélben, élőlőzval, alapítványokkal buzdították tagjait; ezek a lelkes diákok adtak elő Sopronban először, 1792 tavaszán, magyar színdarabot, Lakos Jánosnak, a Társaság tagjának Hunyady László című drámáját. És 1827-ben alapították meg «Deákuti Vármegye» néven a politikai vármegye és az evangélikus egyházszervezet mintájára azt az egyesületet, a melynek czélja a magyar nyelv és viselet, a magyar zene és táncz ápolása. A Vármegyét a múlt század nyolczvanas éveiben szüntette meg a változott viszonyok kényszerűsége, a Magyar Társaság az ugyanazon időtájtban háromfelé vált: theologiai akadémiai, főgimnáziumi és tanítóképzőintézeti önképzőkörökben folytatja működését. De az a szellem, a mely a kiválóan magyar iskola tantermeiből az ifjúságba átültetődött és ezt a két egyesületet létrehozta; az a szellem, a mely a Bach-korszak keserves idejében a cseh furfanggal kiesztelt tanterveken is ki tudott fogni és a már elvesztett nyilvánossági jogot újra vissza tudta szerezni; ez a szellem szálljon át drága hagyományként ezentúl is nemzedékről nemzedékre. J. V.

ERZSÉBET-SZOBROK.

Boldogult Erzsébet királyné emlékére egymás után emelkednek a különböző felfogású szobrok, melyek csak egyben egyeznek meg. Minden nemzetiségű szobrász ihletén keresztül úgy látta Erzsébet királynét, mint a női eszmény megtestesülését. Némelyiknek vésője talán nem volt eléggé erős a teljes jellemzés megalkotására, de az alap gondolat mindenütt ugyanaz.

E fehér remekművek mintegy határkövei is életének, mert legtöbbjétt olyan helyen állították fel, melynek valami jelentős szerep jutott benne. Igyekeztek e czélra poétikus pontokat kiszemelni, melyek legalább részben megfelelőnek annak a gyönyörnek, melyet Erzsébet királyné a természet szépségeiben talált. Így esik, hogy többnyire virágos ligetek környezik, fák lombja árnyékolja ezeket a szobrokat.

Vegyük elsőnek a *szalzburgi* szobrot, melyet a vasuti pályaudvarral szemben az «Európa» szálló parkjának egyik sarkában állították fel. E hely ellen talán azt a kifogást emelhetnők, hogy nagyon zajos és hogy a pályaudvar kocsizöreje megzavarja azt az áhitatot, a melylyel Erzsébet királyné szobrát környezni szeretnők. A szobor, a talapatára vésett sorok szerint azt a pillanatot van hivatva megörökíteni, a mikor Erzsébet királyné mint bájos gyermekleány el-

hagyja a posenhofeni kastélyt, minden gyermekálmával együtt, hogy királyi férje oldalán átlépje a bajor határt.

Vele együtt a gondatlanságból is kilépett és ettől a pillanattól fogva mint két birodalom uralkodójának koronás hitvese viselte a trón magasságának minden terhét és kötelességét.

A második szobrot a *bécsi* Volksgartenben állították fel. A körülötte viruló bokrok és magasba ugró szökőkutak fölött Erzsébet királyné eltekint egykori otthona: a Hofburg felé. A fák lombjain keresztül a lenyugvó nap sugarában megcsillannak azok az ablakok, a melyek mögött annyi jelentős eseménye játszódtott le Erzsébet királyné életének. Ott ringott gyermekeinek bölcsője, ott fogadta a koronázást előkészítő magyar főurat. Ott tanították a magyar nyelvre Homoky Imre, az irodalomra Falk Miksa, míg a szabadságharcz eseményeit Horvát Mihály adta neki elő. Az osztrák szellemtől áthatott környezetbe hívta meg továbbá Erzsébet királyné magyar felolvasónőnek Ferenczy Idát, a ki később elválhatatlan kísérője lett.

A *gödöllői* szobor azon idők emléket hirdeti, a mikor az ifjú királyné csaknem állandóan közöttünk időzött. Vadászkiutóktól volt hangos a gödöllői park, fegyverek csöve villant meg az őszi ködben. És a daliás lovasok csapatját természetgyönyörűségével egy nyúlank termetű lovasnő, a ki nyílesen vágta tova előttük tüzes paripáját. A parkban ma őszi némaság uralkodik, melyet csak a falevelek zizegése tör meg fátyol egyhangussággal.

A *bártfai* szobor azt a néhány hetet van hivatva megörökíteni, a mikor egy gyászruhás, megtört királyasszony jött el ide üdülést, egész séget keresni. Akkor már «mater dolorosa»-nak mondta szerető népe a királynőt. Szama a könyektől fáradtan elfordult az emberektől és kereste a nagy fenyves zúgását, öröközöld lombját, a természet fenségét, — beteg szívének gyógyulását várta tőlük. A szobor a Deák-szálló előtt áll, melynek erkélyéről a királyné oly gyakran nézte a hold fényében fürdő fenyők koronáit. Szobrot állítottak neki azonfelül még *Meránban*, *Szabadkán*, *Czeczen*, *Kis-Kun-Halason* és *Pöstyénben*, továbbá mellszobrot a budai Sváb-hegy egyik zugában. Mindegyik parányi porszemét jelenti annak a hálának, mely a lelkekben Erzsébet királyné emléke iránt él. Valamennyi kisebb arányú. Nagyobb arányú nálunknál a *szegedi* szobor, melyet a múlt nyáron, lepleztek le s melynek képét akkor közöltük. Minden szépsége mellett ez sem igazi monumentális

SALZBURG.

BÉCS.

GÖDÖLLŐ.

szobra a királynénak. A monumentális attól a szobortól várjuk, melyet Budapesten fognak felállítani, mert ez egy egész nemzet kegyeletét van hivatva tolmácsolni.

Végül következnek a két utolsó, legszomorúbb szobor. Az egyiket a *Lac du Léman* partján állították fel, azon a csodaszép helyen, melyet Erzsébet királyné minden esztendőben oly szívesen látogatott. Egykori lakása, a Grand Hotel és a montreusi öböl tőzszomszédságában áll az a fehér szobor, mely egyike a legszebbeknek. Életének utolsó éveiben ábrázolja a királynét, a mint mélyen tekint arra a tájra, mely annyi élvezetet nyújtott neki. Fölötte az üde-zöld hegyoldalon fehér keresztet jelzik, hogy ott temető van; előtte alig néhány lépésnyire már ott kergetőznek az azurkék hullámok.

Ezt a szobrot eredetileg Genfben akarták felállítani, de a város a legerélyesebben tiltakozott ellene, sőt nem is adott neki helyet. Úgy vélték, hogy ez örök emlékeztetője volna a város szegényének, hogy napsugaras verőfényt elhomályosítaná az emberi elvetemültség sötét fellege. Így került Erzsébet királyné szobra arra a helyre, mely mellett számtalanszor elment sétéi közben. Körülötte ciprusok sötétlenek és a szobor csak annál fehérebbnek látszik a keretben.

A sorban a legutolsó az a szobor, mely még nincs átadva a nyilvánosságnak, hanem jelenleg a Nemzeti Múzeumban van ideiglenesen elhelyezve. *Ferencczy* Ida, *Sztáray* Irma grófnő, *Festetics* Mária grófnő és *Nopcsa* Ferencz báró készítették e szobrot az Örökimádás temploma

számára. Felfogásában hasonló a salzburgi szoborhoz, a mennyiben szintén állva, illetve néhány lépcsőről lemelve ábrázolja a királynét. E szobrot *Klotz* tanár készítette. Méreteiben a többinél is kisebb, mert célja is különbözik tőlük. De egész felfogása rendkívül rokonszenves és kivitelezés sikertű. *Klotz* tanár készítette a királyné meráni szobrát is.

E néhány szobor hűséges képét adja a mindenfelé mélyen gyökerező kultusznak, melylyel korunk és ennek különösen asszonyai Erzsébet királyné alakját környezik. Szeretném, ha ez a kultusz annyira fokozódna, hogy ne legyen hazánkban város és falu, a melynek nincs Erzsébet szobra, vagy legalább a királyné után elnevezett tere, ligete vagy utcája. Hadd lebegjen mindig a nép ajkán ez a név. *Sárosi Bella*.

HARTFA.

BUDAPESTI ÖRÖKIMÁDÁS TEMPLOMA.

ERZSÉBET, KIRÁLYNÉ-SZOBRAI.

A HÉTRŐL.

Erzsébet királyné ereklyéi. Vasárnapra virradóra a magyar nemzet levelet kapott a királytól. A levél a hivatalos lap papírosára volt írva, — oh, milyen érdekes tud lenni a hivatalos lap, a mikor a király ír neki vezércikket! — és — ajándéklevél volt. Egy hagyatékot írt át vele Ferencz József a magyar nemzetnek: egy szent szívű királyné hagyatékát, a kinek míg élt, minden korona érintette a homlokát. Császárné koronája, királyné koronája, koronája a szépségnek, a jóságának és koronája — a mártiroknak. Nem volt még királyné, a kinek alakját áhítatosabb tisztelettel, rajongóbb szeretettel vette volna körül nemzet, mint a hogyan tisztelte, szerette és siratta a magyar nemzet Erzsébet királynét. Nem is csoda. Hiszen olyan ritkán adott nekünk a Gondviselés egy egész fejedelmi szívet és ez a fejedelmi szív, a milyen nagy volt, olyan egészen a miénk volt. És a miénk volt olyan időben is, mikor bűnünknek vették azt is, hogy — vagyunk. Ez a szív adott a nemzet szívének a maga melegségéből, hogy föltámadhassunk. Mennyire a miénk volt, arról ime most tanuságot tesz életének koronás társa, a ki magyar nemzetet tartja legilletékesebbnek arra, hogy ez élet drága ereklyéit őrizze, gondjukat viselje. Ide jön haza, a budai palotába mindaz, a mi Erzsébet királyné volt, a miben élt, a mit az érintésével nekünk szentté és becsessé avatott. Hála érte a királynak és hála azoknak a nemes magyar nőknek, a kik a fejedelm szívet erre a határozásra indították. Mi meggagdagodtunk vele a nemzeti életnek egy olyan kápolnájával, a melynek az oltára előtt szeretettel telik meg a magyar lélek leg-nemesebb eszményeivel: hazájához, királyához és azoknak az emlékéhez, a kik mindig velünk voltak és a mi szívünkkel érezték.

*

Kálnoki Henrik. Jubileumok természetesen csak megállapodott pályákon teremhetnek. Az újságírói pálya Magyarországon nem valami régen dícserehető ezzel a jelzővel. Ismeretes Bismarcknak egy szállóigéje lett kemény kiszólása, a ki azt mondotta, hogy az újságírás a pályátvesztett emberek egzisztenciája. Ma már Bismarck is alig merné ezt mondani a maga nemzete sajtójára, a melynek hatalma együtt nőtt a német birodalom hatalmával. Minálunk valamikor — és nem is oly régen — a Bismarck mondásánál jobban fődte volna az igazságot az, hogy az újságírás a más téren való karrierek legbiztosabb eszköze az élelmek számára, a kik mint egy liften vitették magukat vele a magasba, hogy az alkalmas pillanatban — kiszálljanak belőle. Az ilyen ember utasa lett a liftnak, a ki pedig igazán hivatásává tette az újságírást, az megmaradt — liftes embernek. A mások emelkedése szegény szolgájának. Volt tehát igazság abban az epés megjegyzésben, hogy az újságírásban nem lehet jubileum, mert a ki újságírónak ment, az 25—30 esztendő múlva vagy miniszter lett, vagy — már régen elpusztult koldus sorban. De azóta mégis csak meg kellett változnia az időnek. Mégis csak mozog a föld. Ime: most vasárnap egy újságírónak a jubileumát ünnepelték, a ki ezelőtt harmincz esztendővel ült le a szerkesztőség íróasztalához és harmincz esztendő múlva még mindig ott ül, lankadatlan kedvvel szántva tele a kutanyelveket. Se miniszter nem lett belőle, se el nem pusztult hála Istennek: él becsületben, tisztességben, vet és arat, termeli és eszi becsületes munkájának becsületes kenyerét. Az újságírói mesterségnek ez a jubiléuma *Kálnoki* Henrik, a maga sorsával példája és biznysága egyrészt az újságírói pálya megállapodottságának, másrészt a hivatáshoz való ideális hűségnek. Soha se kívánczott más lenni, mint újságíró, ennek a hivatásnak adta minden tehetségét, lelkesedését, buzgóságát és ime: sorsa nem bánt vele hálátlanul. Annyi jeles képességgel, kitartással és ötlettel, a mennyivel a mesterségét szolgálta, más területen szereshetett volna magának könnyebb életet: de több igaz tiszteletet, ragaszkodást és becsületet sehohsem. Erről a jubileuma alkalmával, mikor oly meleg szeretettel ünnepelték, dúsán volt módja meggyőződni.

*

A műveltség. Egy igen okos, intelligens és elmés uriaszony szájából egy roppant karakterisztikus mondást hallottam a héten. Ez az uriaszony ezt mondta:

— Én elmegyek minden idegen nyelvű előadásra vagy fölolvasásra elsősorban azért, hogy megnézzem a közönséget. Így aztán hozzávetőleg legalább megállapíthatom, hogy — hány művelt ember van Budapesten.

Ez a mondás nem lenne olyan megdöbbentő, ha nem lennének kénytelenek bevallani magunknak, hogy szinte egy közvélemény nyilatkozik meg benne. Egy fölfogás, a melylyel semmiféle művelt országban nem találkozunk, tehát — magyar spezialitás. Figyeljük csak meg és 24 óra alatt rájövünk, hogy ha valakinek nálunk a művelt voltát akarják bizonyítani, annak ez a szinte kötelező formulája:

— Igen művelt ember, három idegen nyelven is beszél.

Ez az obligát frázis nyilvánvaló tanusága annak, hogy Magyarországon az a művelt ember, illetve csak az a művelt ember, a ki idegen nyelveket tud. Szó sincs róla, a nagy elterjed-

ségü, mert nagy kulturájú idegen nyelvek tudása igen becses tudomány, kívánatos erkölcsi érték, fontos eleme és eszköze a műveltség fejlesztésének. De ha a szerint a fölfogás szerint határozzuk meg a műveltséget, a mely szerint ez nálunk szokásos, akkor Franciaországban kevesebb a művelt ember, mint minálunk és Románia műveltebb ország, mint Anglia. Mert se Franciaországban, se Angolországban nem az a műveltség kritériuma, hogy valaki idegen nyelveket is tud. A műveltség kritériuma ez csak olyan országban lehet, a hol a hazai kulturának minden produktuma se elég ahhoz, hogy a ki az egészet elsajátította is, művelt ember számba mehessen. A mi kulturális életünk még bizonyára nem tart ott, a hol az angol vagy a francia: de ahhoz, hogy dúsán elengedő anyag adjon a legkiválóbb műveltséghez is, bizonyára bőségesen megvan az ereje. Nemcsak művelt ember lehet az, a ki csak magyarul tud, hanem kiváló ember és kiváló tudós is. Ha tehát minálunk közkeletűvé tudott lenni egy olyan fölfogás, a mely az idegen nyelvek tudását teszi a műveltség mérlegévé: ez nem a mi

Tury Gyula: Szent Erzsébet.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Damkó József: II. Szilveszter pápa átadja Asztriknak a magyar koronát.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kulturánk szegénységét, hanem a mi kulturális öntudatunk szegénységét és siralmas önértelenségét jelenti. Igenis kell tanulunk idegen nyelveket, de nem azért, mintha ez lenne az egyetlen és kizárólagos útja annak, hogy egy magyar ember művelt ember legyen, hanem azért, hogy ez a tudás közvetítője legyen a mi műveltségünknek más nemzetek műveltségével. A melyik magyar ember más nézetet van, annak tökéletlen a műveltsége, ha tiz idegen nyelvet tud is, mert elárulja vele, hogy híján van a tulajdon nemzete műveltségének.

tenni, hogy visszaéljen az anyaggal, a mely arra való, hogy helyesen éljenek vele. *Gondnokság alá kell helyezni.* Annyi bizonyos, hogy ez hatásosabb mediuma lenne minden birságnál és büntetésnél.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Írta PEKÁR GYULA.

Ott térdelt Mihály a kerevet előtt. Zareyma két keze közé fogta a fejét s úgy gyönyörködött benne.

— Itt vagy végre, — sügta, — e pár perc a miénk, hadd nézzelek, hadd lakjam jól a szemléletteddel! Oh, nem mintha elfeledhetnélek, — régi álmokból ismerlek én téged. Szegény jó Kara Gül, ő a megmondhatója... Leányom, mit nézsz úgy? Jön valaki?

Az amazon elfordult.

— Semmi nesz, — felelt aztán a függöny megül.

— Rád ismertem én, — folytatta a hercegnő hévvel, — a hogy megláttalak. Ez arcz, e vonások, e dacos szemek!... tudtam én, hogy Allah köpenye alatt létezned kell valahol e földön, csak azt nem tudtam, hogy rab és magyar vagy. Mindegy, — tette hozzá, indulatosan mélyesztve újjait a Mihály hajába, — az én rabom vagy, az enyém!

— A te rabod, — ismételte Mihály kábultan. — De csak az enyém! — szólt fenyegetően Zareyma.

— Csak a tied.

— Senki se másé! Mindenki más uraként tekintsen fel reád. Oh, az én szerelmem erőssé tesz, az én választottam népeknek parancsoljon. Szót fogadsz-e?

— Szót fogadok.

A hercegnő térdére vette a Tholdalagi fejét. Homlokát simogatta, úgy rajongott tovább:

— Micsoda álmom! Kiszabadulok végre bakceszteráj börtönömből, elmegyünk messzire. Diadal útja lesz az, a merre tapodunk...

— Diadal útja! — mormogta utána a rab. Zareyma csókokkal halmozta el.

— Úgy-e? — sügta örömpesze, — erős vagy te és győzned kell! Mögöttem leszek a csatákon, s engemet népemnek java követ. Száz

futamatnyi földek hódolnak előttünk, s itt e homlokon, — tette hozzá, kifésülve a Mihály haját, — itt aranyabroncs fényeskedjék: fejedelmi korona...

Tholdalagi mintegy álomban hallgatta ezt a suttogást. Egymást kergetve cikáztak át az eszmék az agyán. Felesége... szegénye... a boszú jutottak eszébe, s a Zareyma utolsó szavára villant a szeme. Erdélyre gondolt.

— Fejedelmi korona! — ismételte döbbenve.

— Az! — ujjongott a hercegnő, — s érzem, a tied is lesz!

Büszkén tette két kezét a Mihály vállára.

— Országoknak fog parancsolni az, a kinek én parancsolok!

E szóra azonban lázadóan vetette fel fejét a rab.

— Hogy mondtad?

Zareyma meglepődött. Pillanatra farkasszemet néztek egymással.

— Asszony te, — te akarnál nekem parancsolni?

— Igen én! — felelt gögösen a fenség, — vigyázz!

Tholdalagi felkaczagott. Szilajon kapta át a hercegnő derekát. Pillanat alatt komoly viadal lett az enyelgő tusából. Némán birkóztak, — Zareyma arcát párszor már a harag sötétítetté:

— Vakmerő te, nem győzsz le!

Mihály lefogta karjait.

— Megadod-e magadat? — kérdezte évődve.

A fenségnek még szikrázott a szeme, a következő perczben azonban már jóleső fáradtsággal engedtek fel feszült izmai. Mosolyogni kezdett.

— Felelj!

Zareyma boldogan hajtotta arcát a vállát törő kézre. S lopva megcsókolta.

— Így jó, — sügta libegve, — oh, mennyivel jobb így! Hisz én is csak az uramat keresem benned...

Álmélkodva tekintett az előtte álló Tholdalagiira:

— Egy rabot szerettem, s ime, uramra lelek benne!

Új szemekkel nézett rá, — de a régi bűbáj azért mégis megmaradt bennük. Mihály érezte hatalmukat; egy perc múlva már megint ott volt a lábainál s térdére hajtotta halántékát.

— Ej, ej, makacs magyar te, — kezdte becéző hangon a hercegnő, — te azt hiszed, erősebb vagy, s lám azért mégis én győzlek le. Szereted-e még a feleségedet?

Tholdalaginak elborult az arca. Rekedten szólt:

— Ne említsed.

— Arra felelj: szereted-e még?

— Nem!

— Kitépted magadból még az emléket is?

— Ki!

— Akkor hát add ide azt az aranylánczot. Tegnap még csak kértem, ma már követelem. Elhoztad?

Mihály háborodottan küzködött magával. Odaadja?... Margitra gondolt, de megint csak annak az ismeretlen latornak a karjaiban látta őt. Hogy ölelkeznek!...

— Rajta, — tüzelte magát, — csak azért is! Kivonta dolmánya zsebéből s odaadta a lánczos aranyzívet Zareymának. A hercegnő diadalmasan akasztotta a nyakába.

— Most már egészen az enyém vagy! Mi az, megbántad talán?... Kell-e még neked valaki, mikor Zareyma a tiéd?

Egész szépségében egyenesedett ki Tholdalagi előtt. Mihály arczáról hamar tűnt a felleg, gyönyörításon ismételté:

— Királynőm vagy!

A hercegnő átfonta nyakát.

— Lásd, és e királynő a tied, s csak téged akar nagyra látni! Mentől nagyobbak, hogy előtted annál jobban megalázkodhassék...

Szerelmesen nézett végig Tholdalagin. Egyszerű ruháját látva, boszankodni kezdett:

— Eh, félre már ezzel a raböltönnyel! Más ruha méltó te hozzád. Jer csak, Kara Gül, segíts.

Csak pár szót váltottak a rácsfal ablakán át. Nyomban rá már díszes tatáröltönnyökkel tért vissza az amazon.

Mihály esodálkozva nézte a készülődéseket. De mint a ki álmában bénul, mozdulni se tudott.

— Mit akartok?

— Én hadd öltöztessetek, — évődött Zareyma, — ide nézz, ime, bőrzekéd helyett itt ez a brokát kaftán. Úgy-e szép? Herczegi sárga selyem övvel kötöm át a derekad körül...

— Tatár ruhát adtok rám?

— Ne moccsanj! Látod-e palástot? Czoboly-prémes veredsa, a fenséges Krim Ghiréj viselte.

— Ezer ördög, pogánynak öltöztettek? — tört ki Tholdalagi, — én magyar ember vagyok!

— De engem szeretsz, — sügta a hercegnő. Ravaszul ölelte át s maga bűjtatta karjait a prémes veredsába. Utána köves görbe kardot kötött az oldalára.

— Atyámé volt, a fenséges Izlam Ghiréj khán szabályja! Győzelemhez szokott... Itt van még a bitor tetéjű Ghiréj-süveg.

— Soha, — kiáltott Mihály, a biboresücsről lelégő félholdra tekintve, — hitemet tagadjam meg? Soha!

Hízlekedőn simúlt hozzá Zareyma.

— A szemembe nézz! A szerelemnek csak egy hite van.

— Pogánynya nem leszek!

— Érettem még azt is megteszed...

Tholdalagival forogni kezdett a világ. Rémek ostromolták az agyát, haza látott s úgy érezte, egész Erdély ő reá néz. Ezer elképedő arcz tekintete függött rajta; családja, rokonai, barátai mind ő rá pillantanak. Fia iszonyodva húzódik tőle, az ősz Besseney Borbála megátkozta... Már-már tépni kezdte a tatár palástot magáról, mikor egyszerre megint csak a felesége jutott az eszébe. Egész Erdélyből csak az egy Margit nem néz reá, ő czinkos latrával fut világgá előle. Hogy mulatnak, hogy ölelkeznek! S a kaján kép újból eldöntötte indulatát.

— Rajta, — tüzelte magát, — csak azért is! Megcsaltál Margit, most már akár pogánynya is lehet Tholdalagi Mihály!

És nem várta ő a Zareyma rábeszélő szavát. Kihívó daczczal ő maga tette fejébe a félholdas tatársüveget.

A hercegnő illetőde gyönyörködött daliás jelenésében. Eleje térdelt.

— Uram vagy. Most már parancsolhatsz nekem.

Nagyralátó tervek, boldog perczek... Iramlott az éji idő s Zareyma csak az oda rohanó Kara Gül szavára eszmélt.

— Fáklyafény a Könyvek Kútja felől!... Hát nem halljátok a lármát?

Felugrottak.

— Már itt is vannak, — riadt a hercegnő, — Allahra, hogy menekülsz?

— Eresszszetek!

— Késő, — tartóztaitta az amazon, — hisz már itt zajognak az udvarban! Ó az, — halljátok a Nureddin szavát?

"A Tatár-rabság" című regényhez.

Uram vagy. Most már parancsolhatsz velem.

Zareyma elsápadt.

— Hasszán elárult!

— Engem keres, — figyelte Tholdalagi, — halljátok-e? Az ő «magyar rab»-ját! A börtönöm ajtaját döngetik... S az a jajszó a szegény Achmed szava...

Hallgatóztak. A szaporodó fáklyák fénye vörösrre festette az emeleti ablak rácsát; egyre növekvő riadalom lármája hallatszott onnan alulról. Sokan lehettek, — a trónörökös emberei már nagyban vitáztak az előrohanó leánytestőrökkel. «Csend! — parancsolta a Nureddin szava, — ez a rab az én rabom, hatvanöt ezer arany a váltásádjaja, — adjátok elő! Nincs a börtönében, nincs sehoh se idelent. Csak ott fenn lehet, — Azrael ördögére, utat nekem az emeletre a hercegnőhöz! Én magam megyek fel egyedül!»

Mihály kirántotta a kháni kardot:

— Ide fel nem jön!

Hevesen indult a folyosó felé, de Kara Gül megelőzte.

— Az én kötelességem, — sügta a leány, viaskodva, — hisz éretted harcolok!

Kiszakította magát és tova tűnt a függöny mögött. Tholdalagi utána, — de nem tudta a járást és mindegyre eltévedt a hárem félhomályában. Végre belebotlott a czédrus-ajtóba: kint volt a folyosón. Akkorra azonban már viaskodtak ott a lépcső sarkánál. Mihály hallotta a Nureddin dühödő szavát: «Lázadó kutya, tudod-e, ki vagyok?» — «Az én úrnőmhöz még a Nureddin szultán se hatolhat be éjjel!» felelt Kara Gül. — «Eresszsz, vagy meghalsz!...» hangzott tovább, s nyomban rá kard villant a folyosó derengő fényénél.

Futott Mihály a gyékényen végig. Arra már szikráznak az aczélok, — az amazon ellenáll, itt baj lesz!

— Kara Gül!

De már csak a sebzett leány sikolya felelt a szavára. Egy pánczélinges test esése hallatszott.

— Kara Gül!

Ott hevert az amazon a lépcső fokán, s a trónörökös ép akkor hágott tetemén át az emeletre. Döbbenve állt meg a tatáröltönnyös Tholdalagi láttára.

— Ki az? Utamat állod?

— Egy tapodtat se tovább!

— Ezer ördög, ki vagy te ember?

— Mindegy, kinek a kezétől halsz meg!

A Nureddin pokoli dühvel tört előre.

— A rab, — a rab! Csakugyan itt van... Szívedet hadd tépjem ki elevenen...

Csattogtak a szabályk.

— Emberek, — Hasszán, ide!

De Mihály aczélya torokban metszette el kiáltó szavát. Vérsugár szökött a brokát prémjére, — megtántorodott a hájas test s Kara Gül tetemén át hanyatt esett a lépcsőre. Fokrólfokra úgy bukott alá, le egészen a palota csarnokába.

Akkorra már ott lent is megindult a harc a leánytestőrök s a Nureddin betörő mirzái közt. Folyt a vér, tombolt a palotaforradalom lármája.

— Él-sz-e? — sügta a folyosóra rohanó Zareyma.

— Megöltem őt.

A hercegnő remegve borult a nyakába.

— Él-sz!

— De Kara Gül is halott. Szegény hű leány...

— Rettenő, — mi lesz velünk?

— Eresszsz, — testőreidnek hadd segítsek.

— Csitt, a harc eláll...

— Ki parancsol ott lenni?

— A khán szava! A felséges Ghiréj érkezik...

Zareyma Tholdalagihoz tapadt:

— Véled halok — — —

Mohamed Ghiréj az éjjel is a böles Afifeddinnél időzött a kháni türbé koporsói közt. Valahányszor gondok gyötörték, mindig a vén főmuftihoz kivánczozott, pedig hisz tudta, hogy az aggastyán ügyse nyugtathatja meg őt az Arany Könyvben letett «Jövendő Története» ellenére. Ámde most különösen nehéz időket élt: a Csobán haláláért elesapatással fenyegettek Sztambulban s temérdek aranyába került, a míg a török nagyvezér végre igazoló kihallgatásra fogadta. «Mohamed, — tombolt az öreg Köprili, — csak őt ember életét bíztam rád s ime, egy közülök már halott! Te fejjel álltál jót nekem, hogy Szelim, a Nureddin, Zelman shah, Zareyma s a Csobán élni fognak, — hogyminth igazolod a Csobán meggyilkoltatását?» — «Uram, — felelt a khán, — hallgass meg; nem én, a Nureddin tette!» — «Bizonyítsd!» — A Ghiréj csak erre várt; nagy apparátussal kezdte bizonyítani, hogy a Nureddin szerelmi féltékenységből, Zareymáért tört vetélytársa életére. Itt vannak a balaklawai tanuk, itt van maga a gyilkosság végrehajtója, a Nureddin valló szerencseje is... Ám a Nagyvezér, kit a trónörökös is erősen kent pénzzel, csak dühösen rázta a fejét, mondván: «Ezek erős bizonyítékok, de én azért mégse hiszem. Több tanú kell nekem!» A khán elérlette: három újabb serleg aranyat hozott be egymás után. Hozták az elsőt, Köprili rápislantott, de aztán csak rendületlenül rázta a fejét: «Még több tanút ide!» Hozták a másodikat, erre már engedékenyebben szólt: «No, még egyet!» Hozták a harmadikat, — ekkor végre helyeslően bólintott a nagyvezér. Ünneplésen jelentette ki:

— Ártatlanságodat igazolva látom, s a padisah megbocsát neked. Egyre azonban figyelmeztetek: halálért halál jár! A ki a Csobánt megölette, nem maradhat büntetlen!

A khán meghökken:

— A Nureddin?

— Tulajdon ő!

— Tehát a bűnéért haljon? Jó!

A vén Köprili ravaszul mosolygott.

— Nagyon helyes, Mohamed, dícsérem igazságérzetedet. Haljon a Nureddin, de figyelmeztetek: te az ő életéért is fejjel álltál jót!

— Bölös nagyvezér, — tört ki a Ghiréj, látva a kelepezét, — lehetlent kívánsz! Hogy öljem meg őt úgy, hogy mégis életben maradjon?

Köprili vállat vont:

— Hja, az a te dolgod lesz. Én őszintén kívánom: a próféta sodorja hosszúra élted fonálát!

Nos, itt volt a dilemma, — a Nagyúr háborodottan hajózott vissza a Krimbe. A négy napi út alatt tisztába jöhetett vele, hogy Sztambulban immár elhatározták a vesztét. Haljon a gyilkos, de a Nureddinné azért mégis élnie kell? ... Mit tegyen? Összetörve kopogtatott be az éjjel a bölös főmuftihoz. Elmondott mindent.

— Segíts!

Affeddin végig simította hosszú ősz szakállát.

— Én nem a jelen tanácsosa, csak a jövődő iródeákja vagyok. Itt az Arany Könyv, — mint nagyhatalmú khán beletekinthetsz jövőd történetébe. Ajánlottam a múltkor is.

Mohamed küzdötte felel: —

— Nem mertem! Ég most se merek jövőm szemébe nézni. Tudom, oly sötét!

A vén mufti felsóhajtott:

— Végzetünkre Allah pecsétje nehezedik, de azért kedves az Allahnak, ha az ő tetszését keresve, még a végzetet is-szembeszállunk.

— Hisz szembeszállok én vele, — riadt a Nagyúr dühösen, — küzdök ellene, még Azrael-lel is birokra kelek, csakhogy téged meghazudtolhassalak! Szófukar, vén kísértet te, hisz máris meghazudtoltalak.

Affeddin szánakozóan mosolygott.

— Igen, meghazudtoltalak, — lármázott a khán, — te Ahmed fiam helyett a Csobánt irtad be utódomnak a Csobán máris halott! Erre felelj!

— Én megirtam, a mit irtam.

Mohamed indulatosan kacagott fel:

— Tán hogy feltámadna? Hahaha! Ember, hisz mondom, a Nureddin szuratta le s tetemét a tengerbe vetették!

— Lehet. De a tengernek partjai vannak.

— Ne bészíts. Beszélj!

— Mohamed, mért erőszakoskodol? Nincs mondanivalóm.

— Mégis!

— Én csak ismétlem: ő khánna lesz.

A Nagyúr megdöbönt:

— Talán elmenekült volna? Felhajszoltatom a Fekete Viz partjait.

— Hiába.

— De hátha mégis tévedsz?

— Csak ember tévedhet. A végzet soha.

Mohamed kétségbeesett:

— A Csobán hát visszajönne? ... Akkor az övé Zareyma. De nem! Hogy is mondottad ama jós igéket?

Affeddin ünnepélyesen kezdte rá:

— «Csak rab teheti rabbá Zareymát, e rab-ság által szabadul Zareyma kérőtől s a khán Zareymától.»

A Ghiréj, mint valami leczkét, gépiesen ismételte e szavakat.

— De hát ki ez a rab? — kérdezte aztán.

— A nevét nem tudom.

— És mikor jön el már, hogy rémeim közül legalább Zareymától szabadítsan?

Az aggastyán elmosolyodott.

— Türelem, Mohamed: nemsokára.

A khán kezeibe temette a fejét.

— De a többiek, hogy szabadulok a többi ellenségeimtől? Szelim és Zelman shah nem oly veszélyesek, de a Nureddin! ... Miatta jöttem volna; jó Affeddin, mondd, a sztambuli kelepezéből mint meneküljek?

A mufti a nyitott Arany Könyv előtt állott. Hirtelen rezzenve tekintett fel.

— Jó mufti, mondd: megölsem őt?

— Felesleges ... bizzad a végzetre.

— Nem értelek, felelj!

— Itt a felelet, jönnek már: figyelj a szóra!

Kívülről hevesen zörgettek a türbe ajtaján:

— Felség, palotaforradalom ... a Nureddint megölték! Siess ...

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Vége.)

Írta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

Lily ez éjjel álmatlanul feküdt, abban az érdes világításban nézte helyzetét, a melyet Rosedale látogatása vetett rá. Rosedale oly nyilvánvalóan kész volt megújítani ajánlatát, — ha elutasítja, nem hoz-e áldozatot amaz elvont erkölcs-fogalmak egyikének, a melyeket a morális élet konvenczióinak lehet nevezni? Mivel tartozik ő egy olyan társadalmi rendnek, a mely bizonyíték nélkül elítélte és száműzte? Sohasem hallgattak meg védekezését, ártatlan abban a vádban, a melyben bűnösnek találták s ez a jogtalan ítélet úgy tűnhetik fel, hogy igazolja őt, ha rendkívüli eszközöket használ fel elvesztett jogainak visszaszerzésére. Dorset Berta, hogy megmentse önmagát, nem habozott őt tönkretenni egy nyilvánvaló hazugsággal, mért habozna ő hasznát venni azoknak a való tényeknek, a melyeket a véletlenség kezére juttatott? Elvégre is, az ily tetti gyalázatának fele abban áll, hogy minek nevezzük. Ha zsarolásnak mondjuk, elképzelhetetlenek tűnik fel, de magyarázzuk ki, hogy nem árt senkinek s hogy az általa visszanyert jogok jogtalanul vétettek el — s csak a formalizmus nem talál védőszót mellette.

Két ellenséges erő küzdött benne az éjjeli hosszú virrasztás alatt s mikor reggel felkelt, nem tudta, melyik részen van a győzelem, ki volt merülve az álmatlan éjszakától s ennek a fáradságnak torzító világításában a jövő szürkének, végtelenség és vigasztalannak tűnt fel előtte.

Mióta munka nélkül volt, napjai nagyobb részét az utcán kóborolva töltötte. Most is járkált a Parkban, aztán betért egy kis vendéglőbe ebédre. Nem volt éhes, de sokkal fáradtabb volt, semhogy haza kíváncsított volna s a fehér asztalok hosszú sora hivogatólag intett neki az ablakokon át. Megívott néhány csésze teát, melyet az étel mellé szolgáltak fel s nézte a sok nőt, a kikkel a vendéglő tele volt s a kik mind siettek, mind el voltak foglalva valamivel. Csak ő maga volt a telenség zátonyán.

Az agya mintha világosabb és élénkebb lett volna, a mikor megint kiment az utcára. Most tisztába jött vele, hogy a mint az étteremben ült, öntudatlanul végeles elhatározáshoz jutott. Ez a fölfedezés azonnal a tevékenység illuziójával töltötte el, vidító gondolat volt, hogy most van oka rá, hogy hazasiessen. Hogy tovább élvezhesse ezt az érzést, gyalog akart menni, de olyan messze volt, hogy útközben minduntalan idegesen nézte az órát. Tétlensége ideje alatt azt tapasztalta, hogy az idő észrevehetően lassúsággal vánszorog előre, de ha az ember számít lassúságára, hirtelen vad vágatásba megy át.

Hazaérve azt találta, hogy még mindig ráér lelni és pihenni egy kicsit, mielőtt hozzá fogna terve kiviteléhez. A halasztás nem győngítette meg észrevehetően elszántságát. Megijesztette és mégis élénkítette az elszántságnak az ereje, a melyet magában érzett: látta, hogy a dolog könnyebben, sokkal könnyebben megy, semmint gondolta volna.

Őt órákor felkelt, kinyitotta a kofferjét s elővett egy lepecsételt csomagot, melyet becsúsztatott a keblébe. Még a csomag érintése sem riasztotta meg idegét, a hogy várta volna. Mintha a közönösség erős páncéljába lett volna burkolva, mintha akaratának szilárd gyakorlása elnémította volna finomabb érzékenységét.

Átöltözött, bezárta az ajtót és kiment. A nap még sütött, mikor kiért a kövezetre, de esőhöz felhők kezdtek bevonni az eget. Elért a Fifth Avenue s lassan haladt tovább északi irányban. Jól ismerte Dorsetné szokásait s tudta, hogy öt óra után biztosan otthon lehet találni. Látogatókat s különösen ilyen váratlan látogatót nem fogad ugyan, de Lily vitt magával egy irást, melyet névjegyével együtt fog beküldeni s arra biztosan bebocsátják.

Egyszerre a felhő megszakadt s hideg eső csapott az arcába. Nem volt nála esernyő s a nedvesség hamar átjárta vékony tavaszi ruháját. Még mindig fél mérföldnyire volt az utcától; elhatározta, hogy átmegy a Madison Avenue s felül egy villamos kocsira. A mint a mellékutczába tért, valami halvány emlék támadt benne. A rügyező fák sora, a György király korabeli stílusu bérház a virágoserepekkel erkélyein, együttesen ismerős környezetté vegyültek össze. Ezen az utcán ment végig egykor Seldennel azon a szeptemberi napon két évvel ezelőtt; néhány lépésnyire van a kapu, a melyen belépett. Ez a visszaemlékezés egy sereg elnémult emléket ébresztett fel benne. Különös érzés volt, hogy ilyen ügyben jár a Selden lakása előtt. Most egyszerre úgy kezdte nézni tettet, a hogy Selden nézné s az a tény, hogy Selden is vonatkozásban van vele, hogy ha el akarja érni a célját, az ő nevét kell felhasználnia, az ő multjának egy titkából kell hasznat húznia, megfagyasztotta benne a vért szegényletben. Mekkora utat tett meg azóta a beszélgetés óta! A lába már akkor is azon az úton volt, a melyen most jár, — már akkor is ellenállott a kéznek, melyet Selden nyújtott feléje.

Minden haragja Selden képzelt ridegsége ellen eltűnt a visszaemlékezésnek ebben a túláradásában. Kétszer volt Selden kész segíteni rajta — azzal, hogy szerette őt, — és a harmadik esetben ha elhibázta, kit lehet érte volna? ... Igen, az életének ezen a részén túl van, maga se tudta, mért tapadnak mégis hozzá a gondolatai. De a hirtelen vágy, hogy Selden láthassa, megmaradt. Az utca sötét és üres volt, kisöpörte az eső. Lily elképzelte Selden csendes szobáját, a könyvpolczokat, a tüzet a kandallóban. Főlnézett és világosságot látott az ablakban; aztán keresztül ment az utcán és bement a házba.

A könyveszsoba olyan volt, a milyennek képzeletében lefestette magának. A zöld ernyős lámpák nyugodt fény-köröket rajzoltak az összegyülekező füstbe, a kandallóban lobogott a tűz s Selden karosszéke a kandalló közelében állott.

Selden az első pillanatban meg volt hőkénve a meglepetéstől s szólanul állva várta, hogy szóljon Lily, a ki egy pillanattal állva maradt a küszöbön, megrohanva az emlékek tömege által. Azután észrevéve Selden meglepetését, egyszerűen ennyit mondott:

— Eljöttem megmondani, hogy sajnálom, hogy úgy váltunk el s hogy úgy beszéltem önnel a minap Hatch asszonynál.

Selden mosolyogva felelt:

— Én is nagyon sajnáltam, hogy ily módon kellett elválnunk, de nem vagyok biztos benne, nem én vagyok-e az oka. De hát erről ráérünk beszélni. Úljön le ide a tűz mellé.

Lily ezalatt halkan a szoba közepére ment s megállt az íróasztal közelében.

— Fáradnak látszik, üljön hát le, — ismételte Selden gyöngéden.

Lily mintha nem hallotta volna szavait.

— Meg akartam mondani magának, hogy elhagytam Hatch asszonyt azonnal, a mint maga eltávozott tőlem.

— Igen, igen, tudom, — bólintott Selden leplezve zavarát.

— És hogy ezt azért tettem, mert maga mondta nekem. Már mielőtt maga jött, kezdtem belátni, hogy lehetetlen lesz ott maradnom, azoknál az okoknál fogva, melyeket maga mondott, de nem akartam, hogy maga azt higgye ...

— Ah, biznom kellett volna önben, hogy megtalálja a maga kivezető útját.

Selden könnyed tónusa, a melyen nyugodtabb idegállapotban megérezte volna, hogy csak át akar vele hidalni egy félszeg helyzetet, most akadályozta szenvedélyes vágyát, hogy megértse magát. Sajátságos lelkiállapotában,

a mely azzal az érzéssel töltötte el, hogy már is a helyzet kellős közepén áll, hihetetlennek tűnt fel előtte, hogy valaki a konvencionális szójátékokkal és kertelésekkel vesztegessze az időt. Szólni akart, de hirtelen elhagyta a kifejezés ereje, remegést érzett a torkában és két könny gyülekezett össze a szemében és lefolyt az arcán.

Selden hozzálépett és megfogta a kezét.

— Nagyon fáradt. Mért nem ül le?

Odavezette a karosszékhez és párnát tett a válla alá.

— Most pedig hadd főzők egy kis teát, hisz tudja, van mindig bőven a vendégeim számára.

Lily a fejét rázta s megint két könny szökken ki szeméből. De nem egykönnyen fakadt sirva s régóta megszokott önuralmával erőt vett magán, bár szólni még mindig nem tudott. Selden odaállott mellette, a kandallóhoz támaszkodva. Zavarodottsága még jobban áttetszett modora barátságos könnyedségén. Lily annyira el volt merülve, hogy eleinte észre sem vette ezt, de most, hogy öntudatosága megint kinyújtotta érzékeny csápjait, észre vette, hogy jelenléte zavarba hozza Seldent. Az ilyen helyzetet csakis az érzés hirtelen kiáradásával lehet megmenteni és Selden részéről az elhatározó impulzus még mindig késett.

Ez a fölfedezés nem zavarta meg Lilyt annyira, mint a hogy egykor megzavarta volna. Túl volt már a jólnevelt kölcsönösség fázisán, a melyben az érzés minden nyilvánulását gondosan arányosítani kell azokhoz az érzézőkhöz, a melyeket kicsal és a melyben az érzés nagylelkűsége az egyedüli elítélendő dolog. De az elhagyatottság érzése kettőzött erővel tört ki, a mint meglátta, hogy örökök ki van zárva Selden belső világából. Nem volt meghatározott célja, mikor idejött, csak az a vágy vezette, hogy Seldent lássa, de a titkos remény, melyet magával hozott, hirtelen elárulta magát ebben a halálos döfésben.

— Mennem kell már, — mondta, föl akarva kelni székéből. — De alighanem hosszú ideig nem fogom látni magát és megakartam mondani, hogy sohasem felejtettem el, a mit Belomontban mondott nekem és hogy néha-néha, mikor ügylatszót, legjobban megelégedtem róla, segítségemre volt, megóvott a ballépésektől, attól, hogy azzá legyek, a minek sokan tartanak.

Ákárhogy igyekezett is elrendezni gondolatait, a szavak nem tudtak világosabban kijönni belőle, mégis érezte, hogy nem mehet el a nélkül, hogy meg ne kísértse megérteni Seldent, hogy sértetlenül került ki életének látszólagos romlásából.

Selden arca megváltozott, a míg Lily beszélt. Óvatos tekintete egy másik kifejezésnek engedett helyet, melyben még mindig nem volt személyes megindulás, hanem annál több gyöngéd megértés.

— Örülök, hogy ezt megmondta nekem, de akármint mondtam is én, az nem tett semmi különbséget. A különbség magában van — s mindig ott is lesz. És mivel ott van, egyre mehet magának, hogy mit gondolnak az emberek: biztos lehet benne, hogy a barátai meg fogják érteni.

— Óh, ne mondja azt, — ne mondja, hogy a mit maga mondott, az nem változtatott semmit. Ez úgy hangzik, mintha kizárna engem, — mintha egyedül hagyna a többi emberek közt.

Főllát és Selden elé állott, megint teljesen uralma alá kerülve a pillanat belső sürgetésének. Selden félve kitalált vonatkozásának tudata eltűnt. Akár kívánja, akár nem, meg kell, hogy lássa őt újra egészen, mielőtt elválnak. A hangja erőre tett szert s komolyan a Selden szemébe nézte folytatva:

— Egyszer-kétszer maga alkalmat adott rá, hogy megszereljem az életemtől s én visszautasítottam, visszautasítottam, mert gyáva voltam. Utólag beláttam ballépésemet, beláttam, hogy sohasem tudnék boldog lenni az-al, a mi azelőtt kielégített. De már késő volt, maga itél fölöttem és én megértetem. Késő volt már a boldogságra, de nem volt késő arra, hogy segítsen rajtam a rá gondolás arra, a mit elvesztettem. Ebből életem, ne vegye el tőlem most! Legkeservesebb pillanataimban is olyan volt, mint egy kis fény a sötétségben. Némely nők elég erősek arra,

ARNULF BAJOR HERCEG TEMETÉSE MÜNCHENBEN.

hogy a maguk erejéből erősek legyenek, de nekem szükségem volt a maga bennem való hitének támogatására. Nagy kísértésnek talán ellent tudtam volna állni, de a kis kísértések letépertek. És aztán visszaemlékeztem arra, a mit maga mondott, hogy ilyen élet sohasem tudna engem kielégíteni és szegyeltem megvallani magamnak, hogy igenis kielégítene. Ezt tette maga értem, ezért akartam köszönetet mondani magának. Meg akartam mondani, hogy mindig emlékeztem és igyekeztem, keservesen igyekeztem ...

Hirtelen abbahagyta, könnyei újra kitértek s mikor elővette a zsebkendőjét, újai megérintették a ruhája redőibe rejtett kis csomagot. Arczát előntötte a vér hulláma és a szavak elhaltak ajkán. Aztán riámetelt szemét Seldenne és elváltozott hangon folytatta.

— Keservesen igyekeztem, — de az élet nehéz és én nagyon haszontalan személy vagyok. Alig lehet rólam mondani, hogy megvan a magam független léte. Csak egy csavar vagy egy kerék voltam abban a nagy gépben, a melyet életnek neveztem és a mikor kicsöpönten belőle, úgy találtam, sehohol másról nem vehetni hasznomat. Mit tehet az olyan ember, a ki rájön arra, hogy csak egyetlen egy fiókba illik bele? Vissza kell bele menni vagy kidobják a raktárból és maga nem tudja, hogy ez mit jelent.

A vér erősen fölhullámzott Selden barna bőre alatt, de felindultsága csak modorának fokozott komolyságán látszott meg.

— Köszöni akar velem valamit, — férjhez szándékozom menni? — mondta hirtelen.

Lily szeme nem rebent meg, de a mélyében csodálkozás, megzavarodott ön-kérdés kifejezése alakult ki; Selden kérdésének világításánál azt kérdezte magától, vajjon csakugyan el volt-e szánva, mikor ebbe a szobába jött.

— Mindig azt mondtá, az lesz a vége előbb-utóbb, — mondta halvány mosolylyal.

— És most ez beválhat?

— Odáig fogok jutni alighanem, de előbb még másvalahova kell jutnom. Van valaki, a kitől el kell búcsúznom. Oh, nem öntől, — mi még látni fogjuk egymást bizonyosan, — de attól a Bart Lilytől, a kit maga ismert. Mostanáig magammal tartottam, de most már el kell válnunk s én visszahoztam öt önhöz, itt fogom hagyni. Ha elveszek most innen, nem fog velem jönni. Szerettem elgondolni, hogy magánál marad és nem is lesz terhére, nem foglalja el a helyet.

Selden felé ment és még mindig mosolyogva nyújtotta a kezét.

— Megengedi, hogy itt maradjon?

Selden megfogta a kezét és Lily megérezte benne az érzésnek a rezgését, mely még mindig nem ért ajkájáig.

— Lily, nem segíthetnek magán? — kiáltott fel Selden.

Lily gyöngéden nézett rá.

— Emlékszik, mit mondtott egyszer nekem? Hogy csak úgy tud rajtam segíteni, ha szeret? Nos hát, szeretett egy pillanattal és ez segített rajtam. Mindig segített rajtam. De az a pillanát elmúlt, — ön szalasztottam el. És az embernek csak élni kell tovább. Isten önnel.

Másik kezét is rátette a Seldenére és bizonyos ünnepélyességgel néztek egymásra, mintha a halál színe előtt volnának. S igazán, valami holtan feküdt közöttük: a szerelem, melyet Lily megölt Seldenben s nem tudott újra életre kelteni. De élt is valami közöttük: az a szerelem, melyet Selden szerelme grújtott fel, a Lily lelke-kének szenvedélye a Seldené iránt.

Selden a kezében tartotta a Lily kezét és csak nézett rá. A helyzet külső színezete ép oly tökéletesen eltűnt szeme elől, mint a Lilyé elől; csak azt érezte, hogy azoknak a ritka pillanatoknak az egyike ez, a melyek levetik a fátyolt arcukról, a mint elmennek egymás mellett.

— Lily, — mondta halkan, — ne beszéljen így. Nem szabad elmennie a nélkül, hogy megmondja, mit szándékozik tenni. A dolgok változhatnak, de soha el nem múlnak. Maga sohasem fog elmúlni az én életemből.

Lily felragyogó tekintettel nézett rá vissza.

— Nem, — mondta. — Most már látom. Legyünk mindig barátok. Akkor biztonságban érzem magamat, akármilyen történi is.

— Hát mi történik? Hogy érti ezt? Mi van készülődésben?

Lily nyugodtan fordult el s a kandalló felé lépett.

— Egyelőre semmi, csak az, hogy nagyon át vagyok fátyva és mielőtt elmegyek, fel kell szítania számomra a tüzet.

Letérdelt a kandalló rostélyára előtt s bedugta a kezét. Nem tudva mire vélni hangjának hirtelen változását, Selden gépiesen összehúzta egy marék fát a kosárból és rávetette a tüzre. Ezalatt észrevette, mily vékonyak a Lily újai a föllobogó láng fényében. Látta azt is, ruhájának vonalát alatt, hogy merevedtek szögletesek természetnek gömbölyű vonaljai; még sokáig emlékezett rá, mennyire éltette a fény játéka szemének becsétségét s mennyire megsötétítette az árnyékok, melyet arczsontjai a szemére vetettek. Lily néhány pillanattal halgatva térdelt a tűz előtt s Selden nem mert megszakítani ezt a csendet. Mikor föllát, Selden úgy vette észre, mintha valamit kivett volna a ruhájából és belevetette volna a tűzbe, de ezt a mozdulatot alig vette figyelembe. Mintha révéletben lett volna s még mindig kereste volna a szót, a mely megtörje az igézetet.

A FIATAL PÁR KIJÖN A TEMPLOMBÓL.

Lily odament hozzá és rátette a kezét a vállára.

— Isten áldja meg, — mondta, és mikor Selden feléje hajolt, megérintette ajkával a homlokát.

X.

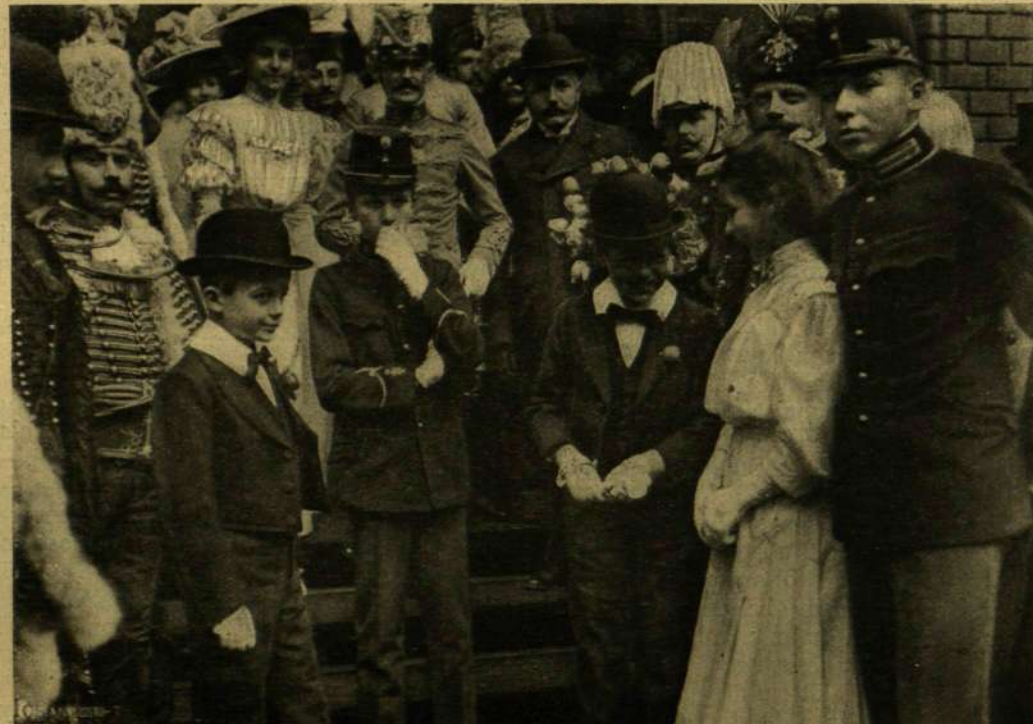
A másnap reggel enyhén és verőfényesen köszöntött be, a nyár igéretével a levegőben. Ha az ilyen nap megegyezik az ember hangulatával, akkor mámor van a lehelletében és Selden, a mint végigsietett a Lily utczáján a reggeli sáron át, fiatalos kalandvágyat érzett. Elszakította magát a megszokás ismert partjaitól, s az emóciók végtelen vizein evezett, mind a régi nézeteket és mértékeket maga mögött hagyta, s a pályáját új csillagok voltak megszabandók.

Ez a pálya egyelőre a Lily hónapos szobája felé vezetett. A mint a ház elé ért, fölnézett a hármass ablakosra, kamasz módjára találgatva, melyik lehet vajjon az övé. Kilencz óra volt és a ház, melynek lakói csupa munkás-nép voltak, már fölébredt homlokzatot mutatott az utczának. Később, utólag emlékezett rá, hogy megfigyelte, hogy csak egy függöny volt lebecsátva.

ERZSÉBET FŐHERCEGNŐ ÉS FÉRJE, WINDSCHGRAETZ OTTÓ HERCEG.

WINDSCHGRAETZ LAJOS HERCEG ÉS SZÉCHENYI MÁRIA GRÓFNŐ ESKÜVŐJE.

A NÁSZNÉP A TEMPLOM ELŐTT AZ ESKÜVŐ UTÁN.

dolat ellen, hogy ez maga Bart Lily. Az igazi Lily csak néhány óra előtt is melegen az ő keblén pihent, — mi köze neki ehhez az elidegenedett és nyugodt archoz, a mely — most először, — sem el nem sápadt, sem el nem pirult az ő jöttére?

Gerty, a ki szintén sajátságosan nyugodt volt, annak az öntudatos önralmával, a ki nagyon is sok szenvedéssel bánt már, ott állott az ágynál, halkán szólva, mintha egy utolsó izenetet adna át.

— Az orvos egy üveg chlorált talált, — már régóta rosszul aludt s alighanem tévedésből túlságos nagy adagot vett be. Ebben nincs kétség, — semmi kétség, — nem fogja kutatni senki, — az orvos nagyon jóindulatú volt. Megmondtam neki, hogy te meg én egyedül szeretnénk maradni vele, hogy átvizsgáljuk a holmiját, mielőtt valaki bejön. Tudom, hogy ő maga is ezt kívánta volna.

Selden alig értette, a mit Gerty mondott. Lenézett az alvó arcra, a mely úgy feküdt ott, mint egy finom, át nem hatható álaréz az oly jól ismert vonások fölött. Érezte, hogy a valódi Lily még mindig itt van, közvetlen közelében, de láthatlanul és megközelíthetetlenül s a köztük levő korlát a tehetetlenség érzésével töltötte el. Sohasem volt köztük egyéb, mint egy kis, vékony korlát s ő engedte, hogy elválaszsa őket! És most, ámbár vékonyabbnak és törékenyebbnek látszott, mint valaha, hirtelen gyémánttá keményedett és ő hiába dölne neki akár az egész életével!

Térdre borult az ágy mellett, de Gerty érintése talpra állította. A mint a szemük találkozott, meglepetve vette észre a szokatlan fényt Gerty arcában.

— Érted, hova ment az orvos? Megigérte, hogy nem lesz semmi zavar, de természetesen a formalitásokon keresztül kell menni. És én megkértem, hogy adjon nekünk időt, a míg a holmiját átnézzük...

Selden bólintott s Gerty körülnézett az üres kis szobában.

— Nem fog sokáig tartani, — szólt Selden. Gerty egy pillanatra megfogta a kezét s aztán még egy pillantást vetve az ágyra, szótlanul az ajtóhoz ment. A küszöbön megállott s ezt mondta:

— A lépcsőházban leszek, ha szükséged lesz rám.

Az ajtó bezárult Lily mögött s Selden egyedül maradt a mozdulatlan alvóval. Első impulzusa az volt, hogy visszatér hozzá, hogy letérdel az ágyánál és odatámasztja zakatoló fejét a párnára, a néma arcz mellé. Sohasem voltak egymással békességben ők ketten s Selden most úgy érezte, mintha valami vonzana a Lily nyugodtságának rejtelmés mélyeibe.

De eszébe jutottak Gerty intő szavai, tudta, hogy bár az idő megállott ebben a szobában,

a lába pihenés nélkül siet az ajtó felé. Gerty megadta neki ezt a végső félórát s neki arra kell felhasználni, a mit ő mondott.

Körülnézett, komoran kényszerítve magát, hogy visszanyerje a külvilágról való öntudatát. Kevés butor volt a szobában. A kopott fiókos szekrény be volt vonva csipketakaróval s néhány aranyos födelű doboz és palack volt rajta, meg egy piros tőpárna, egy üvegváza, tele teknősbéka-hajttúval. — Selden visszariadt ezeknek az apróságoknak a bizalmosságától és a fölöttük álló toiletté-tükör csillogó lapjától.

Ezek voltak a fényezés egyedüli nyomai, a melyek megmutatták, mibe kerülhetett Lilynek a többiről lemondani. Az ő egyniségének nem volt itt semmi más nyoma, csak még a szerény butorok rendkívüli tisztaságán érzett meg.

Az íróasztal be volt zárva, de a födelén két levél feküdt, melyeket Selden fölvetett. Az egyik egy bank czime állt, le volt ragasztva és pecsételve. Selden néhány pillanatnyi habozás után félretette. A másik borítékban a Trenor czímét olvasta s ez nem volt leragasztva.

A kísértés úgy szaladt bele Seldenbe, mint a kés éle. Megingott alatta s az íróasztalhoz támaszkodott. Mért irt Trenornak, — nyilván azonnal, a mint tegnap eljött ő tőle? Ez a gondolat lefagyasztotta az utolsó találkozás emlékét, csúfította azt a szót, a melyet ő ki akart mondani. Selden érezte, hogy vissza van

Vakolás tanári felügyelet alatt.

Falrakás.

vetve mindazokba a sötét bizonytalanságokba, a melyekről azt hitte, örökre megszabadult tőlük. Elvégre is, mit tudott ő a Lily életéből? Csak annyit, a mennyit ő meg akart mutatni és a hogy a világ ítélte róla. Mily kevés pedig ez! Mi jöhet hatol be most a bizalmába azon a kapun át, a melyet a halál nyitva hagyott? A szíve azt kiáltotta, hogy az utolsó találkozásuk jogán, a mikor Lily maga adta kezébe a kulcsot. Igen, de ha a levél ez után íródott?

Hirtelen gyűlölettel taszította el magától a levelet s összeszorítva ajkát, hozzálátott feladata többi részének teljesítéséhez.

Felemelte az íróasztal fedelét és egy cheque-könyvet, néhány csomag számlát és levelet talált benne, azzal a pontossággal elrendezve, a mely jellemezte Lily minden szokását. Legelőbb átnézte a leveleket, mert ez volt a feladat legnehezebb része. Kevés és jelentéktelen levél volt, de sajátságos megindulással fedezte fel köztük azt a levelet, melyet ő irt Bryék mulatsága után való nap.

— Mikor jöhettek el önhöz? — A saját egykori szavai zúdultak rá a gyávaság vádjával, a mely eltávolította őt Lilytől épen a kölcsönös megértés pillanatában. Igen, mindig félt a sorától s sokkal becsületesebb volt, semhogy le akarta volna tagadni most a gyávaságát. Hát nem keltek életre mind régi kétségei Trenor nevének csak a láttára is?

Beletette a saját levelét a névjegytárczájába, gondosan összehajtogatva, mint egy oly tár-

Az épület váza.

A BUDAPESTI ÁLLAMI FELSŐ ÉPÍTŐ IPARIKOLA TANULÓINAK KÖMÜVES-GYAKORLATALA.

gyat, a melyet értékessé tett az, hogy Lily tartotta így; aztán megint eszébe jutott az idő múlása s folytatta a papírok vizsgálatát.

Meglepetésére azt találta, hogy a számlák mind nyugtázva vannak, nem volt köztük fizetetlen egy sem. Kinyitotta a cheque-könyvet és látta, hogy ép az előtte való este vezettek bele Peniston asszony végrendeletének végrehajtói egy tizezer dolláros cheque-t. Tehát az örökséget ép tegnap kapta meg. De egy-két lapot átnézve, csodálkozással látta, hogy leszámítva ezt a legutóbbi tizezer dollárt, alig marad néhány dollárnyi többlet. Egy pillantás a legutóbbi cheque-szelvényekre, a melyek mind a tegnapi dátumot mutatták, meg az örökségből négy-öt száz dollár számlák kiegyenlítésére fizetett ki, míg a többi pénz mind be volt foglalva egy chequebe, a mely Trenornak szól.

Selden félretette a cheque-könyvet és lerokkadt az íróasztal melletti székre. Rákönyökölt az asztalra és a kezébe rejtette arczát. Az élet keserű vizei összecsapkáltak körülötte, meddő izük az ajkát érte. A Trenornak szóló cheque fölfejté a titkot vagy sűrűbbé teszi? Eleinte a gondolatai elakadtak, — nem érzett egyebet, csak az ily ügylet visszás voltát egy olyan férfi, mint Trenor s egy olyan leány, mint Lily között. Aztán zavart látása fokozatosan megvilágosodott, régi célzások és szóbeszédék

12110

A vérkeringés gyorsítása, az anyagcsere

előmozdítása és az izomzat edzése:

SEMERÁK P. gyúró és rezgő masszázskészülékeinek három legfontosabb hatása. Feltűnők és párjukat ritkítók az elért és hitelesített gyógyeredmények, különösen rheuma, csúsz, közhvény és ischiásnál, gyomor- és bélbajoknál, idült székrekedés, étvágytalanság és kövérsegnél, oldalszurás, hátfájdalmak, állandóan hideg lábak és influenzánál, főfájás, vértorlódás, szívdobogás és asztmánál, általános rosszullét, bagyadtság, elerőtlenedés és gyengeségnél, idegességnél, altest- és hólyagbántalmaknál.

Ha e bajok egyikében, vagy másikkában synylódik, állítsa természetes úton, s nem holmi titkos szerekkel és porokkal helyre egészségét. Megbetegedés elhárítására és a test ápolására egészségeseknek is nagyon ajánlhatók a készülékek. Sok hivatásban pedig, hol nincs meg a testnek a kellő mozgása, az ésszerűség parancsa e hiányt masszázsszal pótolni. A készülék ára oly méltányos, hogy bárki beszerezheti magának.

Készülékeim tehát könnyen kezelhetők, jó, szolid szerkezetűek, a bőrt nemcsak gyurják, hanem meg is rezgetetik (vibrálják), s a mellett olcsók is.

Ingyen és bérmentve küldöm meg minden érdeklődőnek a „Gyúró és rezgő masszázskészülék, s annak jelentősége a higiénia, terapia és kosmetika terén“ című értekezést, mely számos orvosi és magán elismerő levélen kívül a készülékek pontos leírását is tartalmazza.

Czimet jól figyelje meg, valamint az Ön czimét is pontosan és olvashatóan írja meg, kérem.

Semerák P. Niederlössnitz, Dresden. Hungária-út 56.

Ime néhány elismerő levél:

12383

Miután készülékét négy hónapig rendszeresen használtam, legnagyobb örömmel igazolom, hogy súlyos, elévült bajaimból, a művenek régi gyomorhajom, hátsó- és mellfájdalmaim, asztmám és szélütési rohamaim voltak, teljesen kiilábtam, miért ezinte és szívesen hálaival tartozom Önnek. Jó barátom L. ur, ki ajánlatára hozta meg két készülékét, minden tekintetben meg van velük elégedve, s így továbbra is minden beteg embertársaimnak legmelegebben ajánlom majd.

Modor (Pozsony mellett).
Készülékét napról-napra veszem igénybe idegbaj ellen nagy eredménnyel; korántsem vagyok annyira ideges mint annakelőtte. Étvágyam lényegesen megnövekedett, székrekedésem teljesen elmul, s vezélyes a szűnni nem akaró nyakfájdalmaim csak két hetenként jelennek meg. Főszedőlésem megszűnt. Ez azért minden betegnek legmelegebben ajánlhatom s mondhatom önmaga ellen vét a hasonló bajoknál szenvedők, ha e készüléket nem használja.

Hatvan (Ózorkorgyár).

Stromszky F.
Készülékét napról-napra veszem igénybe idegbaj ellen nagy eredménnyel; korántsem vagyok annyira ideges mint annakelőtte. Étvágyam lényegesen megnövekedett, székrekedésem teljesen elmul, s vezélyes a szűnni nem akaró nyakfájdalmaim csak két hetenként jelennek meg. Főszedőlésem megszűnt. Ez azért minden betegnek legmelegebben ajánlhatom s mondhatom önmaga ellen vét a hasonló bajoknál szenvedők, ha e készüléket nem használja.

Tóth József.

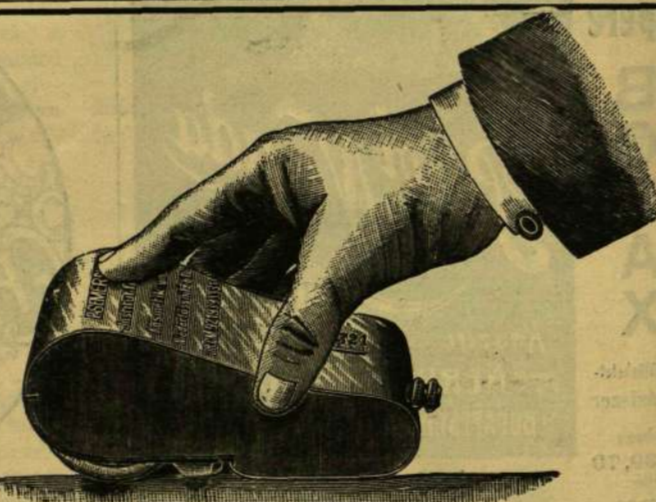
Legnagyobb örömmel van szerencsém értesíteni, hogy masszázskészüléke feleségemnek, különösen csúsz bántalma ellen igen jó szolgálatot tett, a miért önnek teljes meglepedésemel ezennel nyilatkoztam. Nagyrabecsülésem kifejezése mellett maradtam

Budapest. **Nagy István,** főrendiházi tükár, volt országgazdálkodási képviselő.

A nekem küldött masszázskészülék érdekében már rég készülök írni, hanem a készülék hol egy, hol más ok miatt, mindig dugába dől. De ne mkészülődöm tovább, s meggyugtatásul tudatom, hogy remek masszázskészüléke kedvező házi gyógyszerközömmé vált. Masszázs készülékét 15 év óta kizárólag ischiás betegségem, továbbá rendetlen és nehéz székélesem miatt hoztam meg, s alig 2 havi használat után ischiásom erősegebből nagyon sokat vesztett; székélesem pedig rendes és könnyű lett, s reményem, hogy kitaró használat után az említett bajok fokról-fokra enyhülni fognak.

Felső-Bánya, Szatmár vm. **Csernátóni Péter,** kir. ügybírói bíró.

Magyarországgal magyarul levelezem!

**Helyiség-
változás.**

**Kunz József
és Társa**

12504

cs. és kir. udvari szállítók

85 év óta V., Deák-Ferenc-tér 1. szám alatt
létező telepüket

1907. év végén

uj áruházukba,

**V., Bécsi-utca,
Deák Ferenc-utca sarok
helyezik át.**

**Az átköltözés miatt
a raktáron levő áru-
készlet jutányosan
árusítatik.**

**Vásznak, asztalneműek. Női-,
férfi-, gyermek-fehéreneműek
Zsebkendők,
ágy-fehéreneműek.**

**Menyasszonyi kelengyék,
férfi- és intézeli kelengyék.**

**Szálloda-, fürdő-, stb.
berendezések.**

**Szőnyegek, függönyök,
Ágyneműek, asztal- és ágyterítők.**

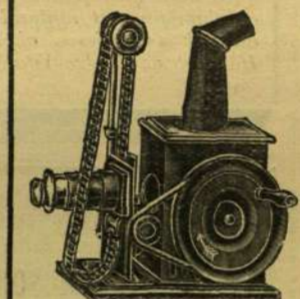
**Valódi PERZSA- és
SZMIRNA-szőnyegek
nagy választékban.**

Gobelin-képek stb.

Alapítva 1802.

KINEMATOGRÁF!

KONRAD JÁNOS első órágyárától, Brüsszelben, sz. (Csehszlovákia). Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekkel, lámpa, óra, mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve. 12076

A legjobb ébresztők

KONRAD JÁNOS es. kir. ud. szállító Brüsszelben 766. Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Ne vásároljunk külföldön!
A karácsonyfa ragyogó ékesége! Olesőbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.

(1895. t. c. 6. törv. véde. Kizárólag **Pökl és Haas-nál.**) — Fényár közepett ragyogva a karácsony közeldét hirdetik. Tündörlő, enyével beragyogva az egész karácsonyfa! A 3 gyertya melegítői a felső körök forgásba jön s a róla lecsúszó patent kalapácsok az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta összhangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyáj esengőre emlékeztetve a betlehemi éj varázsló erejével átutalja ejt lenninket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is kitűnően működik. A Pökl és Haas-féle

„Gloria angyalharangocskák“ kerekdobozban, díszes kivitelben, használati utasítással 75 kr., 3 darab 2 frt 05 kr., 4 darab 2 frt 08 kr., 6 darab 3 frt 90 kr., 12 darab 7 frt 25 kr. A Pökl és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák“ parafák kivételben, tűkötőnyelűek és színesek és szel 1 frt., 2 darab 1 frt 85 kr., 3 darab 2 frt 70 kr., 4 darab 3 frt 50 kr., 6 darab 5 frt 15 kr. — **Olvassa a multakot!** Mithogy közvetlen az innepet előtti vidéki rendeléseket már nem fogadjatunk el saját érdekében is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk után sűrűsre rendelje meg. **PÖKL és HAAS** sportüzletek karácsonyi dísz: **Idényosztály, Budapest, VI., Andrássy-út 13.** Ezer-féle gyönyörű fadísz újdonság, 12 darab egy dobozban 20, 25, 30 kr., Gloria-és karácsonyfa-gyertyák 30 darab 24 krajcár stb. finomabb és díszített darabja 2 kr. 12453

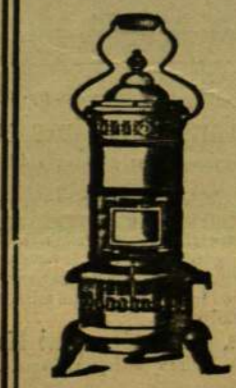
Bruyeria pipák

elsőrendű gyártmány 3734 valódi elpusztíthatatlan Bruyeriafából. Sima pipák, erősen meghajlított medvetarival, mezzifaszár, selyem esővel és száraz szappárral, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de faszott Bruyeriafából K 1.80. Kellemes és száraz, ezért tiszta és utóérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekről találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: **KONRAD JÁNOS** kivitelű háza átá Brüsszel, 767. sz. (Csehszlovákia). Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Ha őszül a haja

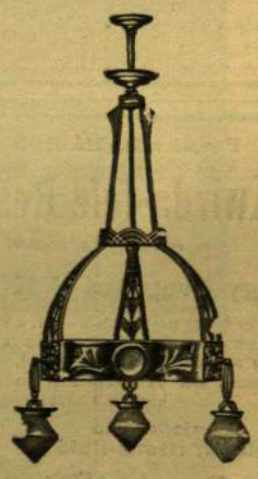
ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. **ZOLTÁN BÉLA** gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótórtor-utca sarkán. 12445

**Petroleum fűtő- és főző-
kályhák. Szeszégő.
Gáz és villamos csillárok**

**Petroleum-
lámpák.**

DITMAR R. BRUNNER TESTV. lámpa- és fémáruhárok r. t.
Budapesti raktár:
IV., Koronaherceg-utca 3. és IV., Kossuth Lajos-utca 3.
Árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

SERAIL-ARCZENŐCS,
Minden ártalmas alhatás nélkül!

SERAIL-ARCZENŐCS
ARCZ-SZÉPÍTŐSZER

az arcot tisztítja, fehéríti és bárszínűvé teszi. Egy téglát ára 1 kor. 40 fill., kis téglát ára 70 fill. Serail-szappan. Epe-szappan kitűnő tolett szappanok a kenőcs használatahoz. Serail-erőme napjaink használatára. Serail-pouder kiváló finom arcpor három színben, fehér rózsaszín és krém. Egy doboz ára 1 kor. Készíti **ROZSNYAY MATYÁS** gyógyszerész. Aradon, Szabadság-tér. 12294

Végre valahára a helyes játék!

Igy nem egy anya fog nyilatkozni, ha gyermekeit az ajándékozott Horgony-Kőépitőszekrényvel vidáman játszanak, hanem a kis kezek mindig szelb építményeket alkotnak. És ha tovább megfigyeli, hogy a gyermekek a többi játékszereket sutba dobják és csak a pompás Horgony-épitő-játékokat foglalkoztatják, akkor joggal mondhatja: A **Horgony**

Kőépitőszekrény

nemcsak a legtanulságosabb, hanem a legolcsóbb ajándék is. Ezért valamennyi anyának, a kik korábbi ajándékaikkal minőségű kedvező eredményt akarnak elérni, nem eléggé megismerhetők, hogy hosszónak maguknak azonnal Richter F. Ad. és Tá. csisz. és kir. udv. és kam. szállítókól Bécs, I. Operngasse 16, egy legújabb árjegyzéket Horgony-Kőépitőszekrényekről és a legújabb Richter-féle Rakási játékokról, hogy egészen kényelmesen a megfelelő szekrényt kikeresessék. A gazdagon illusztrált árjegyzék az egyes szekrények pontos leírását és az olcsó kőépitőszekrények magyarizációját tartalmazza, mely kiegészítések által minden egyes Horgony-Kőépitőszekrény tervszerűleg nagybítható.

Bevásárlásnál a „Horgony” védjegyre figyeljünk. 12497

Alkalmos ajándék fiúk számára!

Laterna magica

Oleós gőzgépek szesz-fűtessel, álló, oszcilláló rézhengerrel, víztöltő-csavarral, magassága 21 cm., teljesen szeszlámpával, kartonba csomagolva K 150.

Finomabb gőzgépek ára K 2.80, 3.80, 4.—, 6.—, 7.—, 9.50.

Közvetlenül beszerezhető

KONRAD JÁNOS
cs. és kir. udvari szállító szállítóház Brix, 770. (Csehszág.)

Gazdagon illusztrált árjegyzék több mint 3000 ábrával kívántra ingyen és bérmentve megküldetik.

Párisi világiállás Grand Prix 1900

Kwizda-fele Restitutions-fluid

cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fill.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóborítónál, inak mervegénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-fele Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjegyvel valódi képes árjegyzékét ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, király-u. 12. és Andrássy-ut. 26.

Beszélőgépek

7 koronát 500 g Részletfizetés re is. Lemezszerő ingyen Odeon lemezek Számátala: elismeréssel. **Tóth József** gramofon kereskedő Szegeđen, Kányó utca 3. sz. Árjegyzék ingyen.

Old American

ALLAN DÓGAN UJDONSÁGOK
— URI —
KALAPOKBAN.

Budapest, IV., Egyetem-utca 7. szám. 12551

Tűzijáték

Lampion, cotillon, táncz tourok, knallbonbonok, álarczok, papirsapkák, ruhadiszek, jelvények, papirhangszerek, hajdizsek, parókák, szakálak, papírlőnyök, jux cikkek, japán legyezók, japán lampionok, zászlók, tréfás tárgyak, jelmez kellékek, angyalszárnyak, papir-guirlandok, papirmaché árúk, papir-kalapok stb. kaphatók

EMMERLING ADOLF

gyárosnál 12553

Budapest, Gróf Károlyi-utca 26. sz.

Arjegyzék.

Gyári árak!

KULCSÁR SÁNDOR
bronzár- és csillárgyár,
csillárok légszusz., acetylén és villamos világításra.

Budapest, Dessewffy-u. 9-11.
Telefon 25-44.

Ingyen és bérmentesen!

Küldöm meg mindenkinek nagy és gazdagon illusztrált árjegyzéket 3000-nél több képpel, mindennemű szolid, jó és olcsó zeneművekről, cs. és kir. udv. szállító

Konrad János
zeneműszállítóháza Brix 482. (Csehszág.)

Tasulohedgő vonó nélkül csak K 4.80, 5.50, 6.—, Hegedűvonó K 8.—, 1.—, 1.40 és felebb. Citerák, harmonikák stb. ráköt. ron. Tessek katalogusát kérem. 12076

Nagy baj

kütforrása lehet, ha a gyors kimerülés, idegesség, lehangoltság, ok nélküli félelmi érzetek, gyakori erős szívdobogás, fejfájás, fejnyomás, rossz étvágy, felpuffadások, rossz emésztés, csúszos fájdalmak, vizelési zavarok stb. már kezdeti stádiumban elhanyagoltnak, mert ezek komoly tünetek, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni, hanem erőlyesen hozzá kell látni azoknak teljes és gyökeres kiirtásához.

Ezen tüneteket egy kezdetben, mint kifejlődött s súlyos állapotban is sikerrel lehet gyógyítani az „Elektro-Vitalizer” galván-készülékkel.

„A Modern Villamos Gyógymódról” szóló értekezés külön kötetben a férfiak és külön kötetben a nők részére nyújt felvilágosítást ezen kiváló gyógy-eljárásról, az ezáltal kezelhető bajokról, a fényesebbnél fényesebb gyógyeredményekről. Ezen könyvecskét díjtalanul, bérmentve és zárt borítékban kaphatja meg minden érdeklődő, a ki azt e lapra való hivatkozással személyesen vagy posta útján kéri, vagy az alábbi szelvényt beküldi.

„Elektro-Vitalizer” orv. rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2., felem. 25.

Elismerő levél: Tóth Zsigmond, Mikoszásza.

Az Elektro-Vitalizer áldásos hatását magamon érzem, mert évek óta fennálló csúszos fájdalmaim megszűntek, ugyiszintén megszűntek azok a bajok és fájdalmak, melyek lábam ficamodása után még fennmaradtak. A bal oldalamban volt nyílamlások és fájdalmak is teljesen abba maradtak. Hála érte az Elektro-Vitalizer feltalálójának.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2. sz. szám. filemelet 25. Kérem részemre díjtalanul, bérmentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos gyógymódról” szóló műveinek részére.

(A nem kívánt töröndő.) 12540

Név: _____
Cím: _____

Béjegy, mint! **FÖLSÉGES ILLUZIÓ!** Tűri, türel! A karácsonyfa legpompásabb díszé mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított **brilláns karácsonyfa-angyal-esőngetés**

1. szám

egészben fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, keszesség kifogástalan működésű. — Egyszerű felállítás és legnagyobb, vagy a legkisebb fán rögtön alkalmazható. Ugyanaz az asztala állítható, asztali esőngetésnek is használható. A lályhára helyezés gyertyaláng nélkül is működik. — A három gyertyalángtól származó meleg levegő forgásba hozza a hajlékokat és az aranyozott angyalokat acélkalapácsok megütik a három harangot, mi által kellemesen hangzó, zsináltatva csörgés kelekkezik, mely fiatalokat és öregeket egyaránt karácsonyi hangulatba helyez. Ára kartonnal és használati utasítással együtt darabonként **K 150.**

3 db K 4.25 12 db K 15.—
4 db K 5.50 24 db K 29.—
6 db K 8.— 36 db K 43.50
9 db K 12.— 50 db K 58.—
100 db K 112.—

2. sz. Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-esőngetés igen elegáns, különösen megkülönböztetett kivitelben, sokegyes harangszalokkal és 3 pompásan sugárzó ezüstlametta-virágokkal, melyek a gyertyák meggyújtásánál esőngésű fényreflexet adnak, kartonnal használati utasítással együtt darabonként **K 2.—**

3 db K 5.50 12 db K 20.25
4 db K 7.25 24 db K 39.50
6 db K 10.50 36 db K 57.50
9 db K 15.50 50 db K 77.50
100 db K 150.—

Legújabb üveg karácsonyfadísz.

12 db változatú, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 db kartonban, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K —75, —80, 1.—, 1.20, lametta (angyalhaj) zsinat vagy aranyborítékonként K —10. díszedrony 100 db K —20, láncok üveggolyókból 1/2 egész 2 m hosszúságig, a golyók nagysága szerint K —90, —95, 1.20, 1.40. Karácsonyfa-angyalok, 24 db kartonban K —50, nagyobbat, 15 db kartonban K —58, gyertyatartó tucatja K —50.

Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. verő, a ki a szeptember 1. és november 30. között időben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszótő éjjeli mutatólappal és egy 1908-ra szóló naptárt kap mellécsomagolva.

Kicserelés megengedve, vagy pénzvisszatérítés, tehát nincs kockázat! Szétküldés utánvétel vagy előfizetés mellett. A megrendelés lezárásáig a postautalvány levélben szerényen eszközölhető. Okvetlen szükséges, hogy a megrendelőleveleken vagy kártyákon meg legyen jelölve, utóvétel kívánatik-e az ár vagy pedig elment már az ország utalványai. Ugyisint minden esetben a megrendelőnek a megrendelés december 15. éjke előtt beküldeni, mert a posta ezen időn túl, a nagy tördelés miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelések tehát idejében intézendők.

Cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** első oragyára Brix 2004 sz. (Csehszág.). Tessek legújabb árjegyzékemet kérem 3000 képpel, melytől ingyen és portmentesen megküldetik. 12076

VASÁRNAPI UJSÁG

48. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, DECEMBER 1.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona.

A „Világ” irónika-val negyedévenként 80 fillérel több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldj is esetlandó.

AZ ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EMLÉKMÚZEUM.

ÁLTALÁNOS örömet keltett a hivatalos lapban Szent Erzsébet napját megelőzőleg megjelent királyi kézirat, a mely a magyar miniszterelnökhöz intézte a megemlékezve boldogult Erzsébet királynénknak Magyarország iránt mindenkor tanúsított nagy szeretetéről, a boldogult királyné emléktárgyait a nemzetnek

ajándékozta, leltárszerűleg a Magyar Nemzeti Múzeumba rendeli bekebelezettni s befogadásukra a budai királyi várakban a szükséges helyiségeket berendezettni kívánja. Ehez az alapítványhoz járultak a Gizella bajor királyi hercegné és Mária Valéria főhercegné által már korábban ajándékozott s eddig a Nemzeti Múzeumban őrzött, valamint általuk most átadott, úgyszintén a Ferenczy Ida felolvasó hölgy s gróf Festetics Mária és gróf Sztáray

Irma udvarhölgyek által adott emléktárgyak, a melyek összesen két termet töltenek meg.

Itt adjuk az Erzsébet királyné emlékmúzeum néhány képét, nevezetesen első sorban a király által ajándékozott írószobáját, a melynek egész butorzatát híven úgy, hogy a királyné használta itt Budán, átvitték a múzeumba. Itt látjuk íróasztalát teljesen felszerelve, amott a nyugagyat, a melyet a vasuton használt, a midőn Budára jött, hogy itt adjon életét Mária

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ DOLGOZÓ-SZOBÁJA A BUDAVÁRI ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-EMLEKMÚZEUMBAN. — Jobboldalt a királyné nyugagyá, melyen 1868-ban Budapestre utazott.